

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen Bajcsy-Zs. utca 1. sz. (Kisgazdapárt helyiségénél) félelem. Tel.: 41-13. Szerkesztőségi hivatalos órák: d. n. 4-11-ig.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Kiadóhivatal: Bajcsy-Zs. utca 1. (független Kisgazdapárt helyiségénél) félelem. Telefon: 41-14. Hivatalos órák: reggel 8 órától este 6-ig

Lenin és Sztálin műve új korszakot jelöl az emberiség történelmében

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége és a Magyar Szovjet Társaság szombaton este díszünnepséget rendezett az Állami Operaházban Lenin halálának 26. évfordulója alkalmából.

Az emlékünnepségen Révai József, az MDP Politikai Bizottságának tagja, a Magyar Népköztársaság kormányának népművelési minisztere mondott beszédet.

Révai József miniszter beszéde a Lenin-emlékünnepségen

Tisztelt ünneplő közönség, kedves elvtársaim!
— Lenin halálának 26. évfordulójáról emlékezünk meg ma. A huszadik század legnagyobb lángelméjének, Leninnek halál-évfordulójáról nem gyászolva emlékezünk, hanem ugyanabban a szellemben, amelyben nemrégiben Sztálin születésnapját ünnepeltük.

— Lenin munkássága mindössze két és fél évtizedre terjedt. De ez a két és fél évtized, melyből másfél évtized az előkészítésnek, az Orosz Bolsevik Párt megszervezésének időszaka volt és csak hét esztendő — 1917-től 24-ig — a megvalósításnak, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmének, a szovjet állam megalapításának és meg-

szilárdításának időszaka, megváltoztatta nemcsak Oroszországot, hanem a világ arculatát. Lenin műve és neve vezértársának, öröksége végrehajtójának, Sztálinnak művével és nevével együtt új korszakot jelöl az emberiség történelmében.
— Ez az új korszak a kapitalista világ hanyatlásának, a proletárforradalom korszaka, a szocializmus építésének s felépítésének korszaka, a leninizmus diadalának, a kommunizmus győzelmének korszaka.
— Lenin már 1912-ben előre látta és megjósolta a kínai forradalom menetét és győzelmét, akivel együtt Sztálin dolgozta ki a metropolisok munkásosztálya és a gyarmatok népe közötti imperialistaellenes szövetség haditervét.

és győzelmesen megvívta a harcot a dolgozó osztályok társadalmi felzárkódásáért is.
— A második világháború két fő eredménye: 1. hogy 1917 után újabb országok egész sora, a népi demokráciák szaktították át az imperialista rendszer láncát és léptek rá a szocialista fejlődés útjára. 2. Hogy Hitler örökébe az amerikai imperializmus lépett. Bármily élesek is az imperialista ellentétek, az imperialista államok hű politikájának uralkodó irányzata a dühös szovjetellenesség, az egység, az egységfrontba törekvés, a Szovjetunió, a népi demokráciák, a szabadság erői ellen szerte a világon. A kommunizmus kísértete száz évvel ezelőtt a szentszövegetek rémítette, 1917 után porosz labornokok, Churchill és Clemenceau teremtették meg a Szovjetunió elleni háborús intervenció antikommunista szentszöveget, 1933-ban Hitler lépett

Churchill és Clemenceau örökébe, ma az amerikai imperialisták folytatják azt. Ennek jegyében lőnek Modenában az olasz munkásokra, árulják el országuk érdekeit az Amerika előtt hajbökölő angol és francia kormányok, ennek jegyében kések a nyugateurópai kormányok népeikből ágyútölteteket csinálni Amerika számára, állítják talpra a német fasizmust, ölelkeznek a hóhér Francoval, a görög monarchofasizistákkal, a jogszláv nép nyakára telepedt árulókkal s támogatnak mindent, ami reakció, középkelet, a felszabadulásukért küzdő népek ellen.
— 1917 után az intervenció háború csufos kudarcra végződött. A két világháború között csodát mondott a Szovjetunió körülzárásának politikája, Hitler ráuszította a Szovjetunióra, a szovjet nép világraszóló győzelmével végződött.

Lenin öröksége méltó kezekben van

— A világtörténelmi fordulatot hadd jellemezem Sztálin szavaival:
„Századok során számtalanszor kísérelték meg a dolgozókat, hogy az elnyomókat nyakukról lerázzák és helyzetük urává legyenek. De mindannyiszor kénytelenek voltak leverve és megsegyenítve visszavonulni. A rab-ság láncai érintetlenek maradtak, vagy a régi láncokat éppoly súlyos és megalázó láncokkal váltották fel.”

nistákban az tartotta a lelket, Rákosi elvtársunknak a fegyverben és Horty bírósága előtt az adott mérhetően kitartást, hajthatatlan bátorságot, hogy tudta: Lenin öröksége méltó kezekben van, van Moszkva, van Szovjetunió, van Sztálin.

— Lenin művével, a szovjet állam megteremtésével a világ imperialistái megtanulták, hogy a forradalmi marxizmusnak azt a tételét, amely szerint a világot nemcsak magyarázni kell, hanem meg kell változtatni, halálos komolyan kell venni.

A kommunizmus ellenállhatatlan vonzóerőt gyakorol a világ minden elnyomottjára

— Mi, magyar dolgozók a levert parasztforradalmat, a bukott szabadságharcot, a vérbefojtott proletárforradalom népe —, mi tanuszkodhatunk e sztálini szavak igazsága mellett. De amellett is, hogy 1917. októberével a helyzet megváltozott. 1919 augusztusában vérbefojtották a proletárforradalmat. De Horty 25 esztendő uralma mégis gyökeresen más volt, mint az 1848 leverése után fél évszázadra berendezkedett magyar reakció. A magyar munkásosztályban ébren tartotta a forradalmi szellemet az a tudat, hogy Lenin műve él. Hiába próbálták megtörni a magyar munkásosztály gerincét, hiába próbálták elszigetelni a tömegektől és megsemmisíteni a földalatti Kommunista Partot; ez a Part élt, küzdött és ébren tartotta a magyar munkásosztályban a revansszellemet 1919 vérbefojtásáért. Pártunk ezt annak köszönhette, hogy vigyázó szemét Moszkvára vetette. Vértanúinknak az adott erőt, hogy tudták: áll, mint a szikla, erőben és hatalomban gyarapodva Lenin és Sztálin műve, a Szovjetunió. A bebörtönzött kommu-

— 1917 óta a kommunizmus valóban kísértetülé váit az imperialisták számára, de ez egy hatalmas állam képében jelentkezett, amely ellenállhatatlan vonzóerőt gyakorol a világ minden elnyomottjára és erőt sugárzó támaszává lett.

— A szovjet állam Lenin és Sztálin nagy műve, az első világháború vértengeréből született, de a béke jegyében. Leninnek első szava békeajánlat volt a hadakozó imperialistáknak. Lenin és Sztálin számtalanszor hangoztatták, hogy a két rendszer együttes fennállása nem jelent szükségképpen háborút. A szocialista rendszer kész arra, hogy békében éljen a kapitalista országokkal. Tudja, hogy egyedül példája és eszméi békés munkája és építő tettei alapján fölénybe jut az imperialista világgal szemben. A hanyatló imperialista rendszer urai a Szovjetunió elleni háborúban keresik a menekvést saját kibogozhatatlan ellentmondásaikból.
— 1917 óta az imperialista államok egymással versengve és

Dolgozó népünk szívébe zárta Lenint és Sztálint

— Vajon azt hiszik, hogy a háborús uszításra és provokációkra a Szovjetunió és a népi demokráciák részéről más választ kaphatnak, mint a szilárd helytállásnak a népi tömegek összezárkózásának, véderőnk fokozásának, államunk erősítésének, az imperialista ötödik hadoszlop meg erélyesebb felszámolásának választ. Megvédjük a hékét, úgy, mint Lenin, aki 1917-ben békeajánlatot tett valamennyi hadviselő országnak, de az intervencionisták ellen fegyverbe szólította a szovjet népet. Ugy, mint Sztálin, aki mindent elkövetett, a második világháború kitörésének megakadályozására hitlerellenes békekoalíció megteremtésére, de a német fasizták gaz támadására fegyverbe szólította a szovjet nép apraját, nagyját és győzelemre vitte a Vörös Hadsereget. A szocializmus és a demokrácia erőinek gyarapodására az imperialisták háborúja nem válasz, hanem öngyilkosság lenne: ezt bizonyítja 1917., a második világháború, a nagy kínai nép győzelme, az olasz és francia dolgozó tömegek hatalmas békemozgalmai, Lenin és Sztálin táborának erősödése, Kínától és Vietnamtól Olaszorszáig és Franciaországig.
— Mi, magyar dolgozók is ebbe a táborba tartozunk, a demokrácia, a szocializmus, a béke táborába.
— A nyugati imperialista bér-

toltnokok és rádióusztók gyonyolnak és rágalmaztak bennünket azért a melegségért, és lelkességért, amellyel dolgozó népünk a minap Sztálin elvtárs 70. születésnapját ünnepelte. Nem is érthetik meg azt, hogy a felszabadult magyar dolgozók számára a Szovjetunió vezetői, Lenin és Sztálin épp oly drágák, mint magának a szovjet népnek, hogy a mi vezetőink és tanítóink is, épp azért, mert tetteik és tanításaik beletartoznak immár a magyar nép történelmébe. A mi barátságunk és szövetségünk a Szovjetunióval nem egy akármilyen „külföldi” országgal való barátság és szövetség, hanem egy szocialista országgal, mint Sztálin mondja: „egy nemzetközi állammal”, amely támogat bennünket, példával, anyagi és erkölcsi segítséggel, saját gazdag tapasztalataival. Dolgozó népünk szívébe zárja Lenint és Sztálint épp úgy, mint saját történelmének nagyjait. Azért, mert az 6 nevékhöz az 6 országukhoz, az 6 hadseregekhez, az 5 tanításaihoz fűződik a magyar nép nemzeti és szocialista felszabadítása. Elkéstem a parasztfelszabadítással, elkéstem a nemzeti felszabadítással és ezt a százados kérését csak a szocialista Szovjetunió tette szakadatlan támogatása révén annak az átalakulásnak a segítségével hoztuk be, amely nálunk 1945-ben német-

Az imperialisták nem akarnak tanulni

— Az imperialisták azonban nem akarnak tanulni a második világháborúból. Gyűlöletük és elvakultságuk nagyobb, mint valaha. Keleteurópa népeinek nem tudják megbocsátani, hogy kivívták mindenfajta imperializmustól való függatlenségüket

ellenes és fasisztaellenes nemzeti mozgalomként kezdődött és a magyar munkásosztály által vezetett szocialista átalakulássá szélesedett és fejlődött.

Az évszázados elmaradottságot valóban csak mi számoltuk fel, magyar kommunizisták, Lenin és Sztálin tanítványai, Lenin és Sztálin tanításainál valószínűbb a mi Pártunk, amely új viszonyok között a szocializmus építése közben megvalósítja mindazt, amiért a magyar nép legjobbjai hiába pazarolták el

erőiket. Csak Lenin és Sztálin megértésére és szeretetére nevelve tudja népünk igazán megérteni saját múltját is. Ha Rákosi Mátyás, Pártunk, a magyar munkásosztály, a magyar dolgozó nép élén folytatni tudta és be tudta tölteni Kossuth és Tancsics munkáját, akkor azért tudta, mert nemcsak a magyar történelemből tanult, hanem a magyar munkásmozgalom iskolájába járt, hanem Lenin és Sztálin iskolájába is.

soraiból tízezreket vontunk be a gazdaság és állam vezető állásába. Megértették a volt uralkodó osztályok műveltségi monopóliumát, Megindítottuk az új, szocialista kultúrát teremtő, a dolgozóknak tudást és műveltséget adó kultúrforradalmat.

Es mit értünk el Lenin 25. és 26. halálévfordulója között eltelet egy esztendő alatt? Győztesen fejeztük be hároméves tervünket. 1949-ben az ipari termelésnek felemelt tervét 113 százalékra teljesítettük. Megtört a jég a falun: a szocialista társas gazdálkodás nem múmcs többé. Termelőszövetkezeti csoportjaink kezén 360 ezer hold föld van, állami gazdaságaink kezén 400 ezer hold. A szocialista szektor a mezőgazdaságban elérte mezőgazdasági területünk 8 százalékát. A termelőszövetkezeti csoportokban 70 ezer dolgozó paraszt építi a szocialista mezőgazdaságot.

Megkezdődött és dicsőülően fejlődik a magyar sztahanovista újjáteremtés mozgalma. 1949-ben 700 ezer ipari dolgozó több mint 200 ezer vett részt egyéni munkaversenyben. 15 ezer a száma munkabrigádjaiknak, amelyben 100 ezer ipari munkás és műszaki értelmiségi dolgozik együtt. 1949 első feléhez képest 1949 második felében, hála a kibontakozó munkaversenynek, hála Pártunk figyelmeztetés és mozgósító felhívásának, a termelés 29,6 százalékkal, a termelékenység pedig 7,3 százalékkal nő.

Debrecen dolgozó népe halálával és hegyelett emlékezett meg Lenin halálának 26. évfordulójáról

Debrecen dolgozó népe hegyelett emlékezett meg tegnap Vladimir Iljics Lenin halálának 26. évfordulójáról. Debrecen munkásai, dolgozó parasztszája és a néphez hű debreceni értelmiség fia ez a napon megemlékeztek Leninről, a nagy tudósról, a lángelkű szabadságharcosról, a nagy államférfiről, Leninről, aki történelmi formát és az egész emberiséget elindította a boldogabb jövő felé. Debrecen népe ezen a napon fokozottabban érezte, mint jelent és mit jelent számára Lenin életműve.

Ezek az érzések és gondolatok tükröződtek ezernyi debreceni dolgozó arcán (egnap délután az Arany Birkában megrendezett emlékműsorban). A Magyar Dolgozók Pártja debreceni bizottsága gyűlésnapján ott voltak Debrecen dolgozóinak legjobbjai.

Amikor szétfújt a szinpad vörös függönye, az ünnepség díszelőadásában ott láttuk I. V. Szedych szovjet konzult, Zöld Sándor belügyi államtitkár, Sándor Lászlót, az MDP hajdúmezei bizottságának titkárát, Kulcsár Ferencet, az MDP városi bizottságának titkárát és közéletünk más vezetőit, a debreceni sztahanovistákat.

A Debreceni Dolgozók Dalköre a Szovjet Himnusz és a Köztársasági Induló adta elő, majd Veszprény László színművész adta elő Majakovszkij-nak „A párt” című költeményét.

Kulcsár Ferenc köszöntötte a közönséget és a megjelent vezetőket és így folytatta: A világ legnagyobb géniuszának, Vladimir Iljics Leninnek halála 26. évfordulóján Debrecen dolgozóit megfogadjuk, hogy a szocializmust győzelemre viszik!

Ezután Zöld Sándor belügyi államtitkár emelkedett szószóra, hogy ünnepi beszédét megtartsa.

1924 január 21-én, 26 évesen, dövel ezeltől meghalt a Bolsevik Párt, a szovjet nép, a nemzetközi munkásmozgalom és az egész haladó emberiség nagy vezetője, Vladimir Iljics Lenin. Lenin és nagy munkássága és tanítványa, Sztálin nevéhez fűződik az a rendkívül nagy ütemű történelmi fejlődés, amely Európában egyik legelmaradottabb országát három évtized alatt a világ leggyorsabban fejlődő és leghaladóbb országává, a leggyőzeletemre Szovjetunióvá változtatta.

Lenin meghalt, de a lelkét, műve, eszméi tovább élnek az egész haladó emberiség szívében — mondta Zöld államtitkár.

Szólt Leninről a marxizmus legnagyobb teoretikusáról, Lenin mondta, hogy az imperializmus a kapitalizmus legfelsőbb és utolsó foka, ő tárta fel az imperializmus súlyos ellenmondásait és ő tárta fel, hogy az imperializmus a szocialista forradalom előfeltétele. Lenin tanításait igazolta, hogy a világ egyháttán győzött a szocialista forradalom, hogy a Szovjetunió az a Nagy Honvédő Háborúban aratott teljes győzelem eredményeképpen és a Szovjetunió segítségével támaszkodva a népi demokráciák kezébe kerültek az imperialisták kezéből, győzött a kínai forradalom és megakadt a német demokráciák köztársaság. „Ita pedig megkísérelnek az imperia-

lia kalandorok, hogy új háborúba taszítsák az emberiséget, ez az új háború a világkapitalizmus végső összeomlását jelenti” — idézte Malenkov szavait Zöld Sándor.

Lenin fejlesztette tovább a proletárdiktatúra elméletét, a Leninnek köszönhető, hogy amint a nagy Sztálin megállapította, a népi demokráciák sikeresen töltik be a proletárdiktatúra funkciót. Lenin dolgozta ki a szocialista iparosítás és a mezőgazdaság szocialista átalakításának alapelveit, ő tárta fel a munkához való viszony és a munkaversenyek nagy jelentőségét, ő kezdeményezte a „kommunista szombatokat” és ezekből nőtt ki a Sztahanov-mozgalom. A szovjet sztahanovisták példáján lendült fel a magyar munkások sztahanov mozgalma is. Több szén, több acél, több építkezés, több ruha, több cipő, több könyv gazdagítja öt-éves tervünkkel életünket. Lenin és Sztálin tanításai így válik anyagi erővé és így változtatja meg, így teszi boldogabbá, dúsabbá szabad életünket!

Lenin mutatta meg a dolgozó parasztságnak a szocializmus építésének az útját, ő hagyta ránk örökbe a munkás-paraszti szövetség gondolatait.

Idézte Zöld Sándor Leninnek a magyar tanácsköztársaság idején a magyar kommunizmushoz intézett üzenetét: Legyetek szilárdak és a győzelem a tiétek lesz! A miénk lett a győzelem, mert Lenin-Sztálin vezette a forradalmi magyar munkásokat. A mi népünk függetlenségét, szabadságát is a hatalmas Szovjetunió hozta meg. A dolgozó nép hazája iránti hűségét, a Szovjetunió iránti hűségét a nagy Sztálin, a mi Leninje iránti szeretet és hűséggel mutatja meg. Sztálin folytatja Lenin művét, Sztálin a példaképe a kommunizmusnak és a dolgozó emberiségnek az egész világon. Sztálin fejlesztette tovább Marx, Engels, Lenin elméletét, Sztálin építette fel a szocializmust és épít ma a kommunizmust. A nagy Sztálini korunkban minden út a kommunizmus felé vezet.

Mi nagy halálával gondolunk arra, hogy Lenin-Sztálin győzelem hátszínéhez tartozunk. — Büszkén és mérhetetlen hálával gondolunk arra, hogy reánk hátrul az a történelmi feladat, hogy a magunk országában győzelemre vigyük a Szovjetunió oldalán a szocializmus nagy ügyét. Büszkén és hálával gondolunk arra, hogy Pártunkban Lenin és Sztálin legnagyobb tanítványa, Rákosi Mátyás vezet! — fejezte be beszédét Zöld Sándor államtitkár.

A MÁV fűvészenekar a Lenin-gyűlésinduló játszott, majd a rendőrszolgálat szavalókórusa Majakovszkij költeményét szavalta meg. Ujra és újra felviharogott az élő hármast mondat: „Lenin él, Lenin él, Lenin él!”

Kulcsár Ferenc zárószavában hangsúlyozta, hogy Lenin és Sztálin nyomdokain haladva építjük a szocializmust. Dörgő taps volt szavaira a válasz, majd az befejezőült az Internacionálé, a világ dolgozóinak himnusza hangzott el.

Népi demokráciánk virul, erősödik

Lenin halálának évfordulóján időszerű legálább előzetes számadást csinálni arról a munkáról, amelyet a felszabadulásunk óta elélt félvévtized alatt elvégeztünk.

Első, hogy népi demokráciánk virul, erősödik. Ez szemagától értődik.

Kiveztük az országot a háborúból, helyreállítottuk a rombadőlt magyar államiságot.

Kivittuk nemzeti függetlenségünket. A pusztító inflációnak véget vetettünk. Jó pénzt termeltünk. A parasztság kezére adtuk a nagybirtokot. Helyreállítottuk az elpusztult gazdaságunkat. Ipari termelésünk 40 százalékkal túlhaladta már a háborúelőtti ipari termelés színvonalát.

Népünk életszínvonala 40 százalékkal magasabb immár a háborúelőtti életszínvonalánál.

s elértük mindezt szakadatlan harcban népi demokráciánk belső és külső ellenségeivel. Lelepleztük és ártalmatlanná tettük a népi demokrácia ellen összeesküvő imperialista ügynökségek egész sorát. Megvalósítottuk munkásosztályunk vezetőszerepét, államunkat a dolgozó nép köztársaságává fejlesztettük, népi demokráciánk, a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztályi diktatúrájának funkciót tölti be.

Gyáripárunk a nép államának kezére jutott. A mezőgazdaságban is megindítottuk a szocialista fejlődést. A dolgozó nép

Hűek maradunk Lenin és Sztálin tanításához

Értelemiségünk meggyőződésében is komoly változás történt. Kész a magyar munkásosztály, a magyar dolgozó népel együttműködni hazánk felvirágoztatására.

1949-ben megalkotjuk népköztársaságunk alkotmányát. Kijelöljük fejlődésünk jövőbeli útvonaltját.

1949-ben megteremtjük öt-éves tervünket, mely országunk elmaradását végleg megszünteti, le fogja rakni hazánkban a szocializmus alapját. Az új Magyarország fundamentuma az erős ipar lesz. Míg a második világháború előtti negyed évszázad alatt ipari munkásságunk száma évi átlagban csak háromezerral növekedett, addig a népi demokráciában, hároméves és öt éves tervünk időszakában évi átlagban 85 ezerral növekszik.

1949-ben levágjuk a klerikális reakció kígyófejét, felszámoltuk a Pártunkba befurakodott titóista ügynökséget, megzsilárdítva ezzel pártunk egységét és erejét.

1949-ben államosítottuk a külföldi tőkeérdekeltségeket. A szocializmusnál jobbat foglalkoztató üzemek államosításával újabb tízezreket szabadítottunk fel a kihasználás elől, megzsilárdítva ezzel szocialista tervgazdálkodásunkat.

Es elértük mindezt azszal, hogy hűek maradunk Lenin és Sztálin tanításához, hogy bizunk dolgozó népünk alkotó erejében, szakadatlanul erősítettük Pártunk kapcsolatát a dolgozó tömegekkel.

Népi demokráciánk sikerének feltétele és titka az volt, hogy dicsőre vittük a magyar munkásmozgalomunkban a leninizmus eszméjét és győzelemre vittük a munkáségség nagy ügyét.

De Lenin és Sztálin arra tanított bennünket, hogy ne nyugodjunk meg babérainkon, ne szédüljünk meg a sikerektől.

Legfőbb fogyatékoságunk, hogy a munkásosztály vezette államunk népi bázisát nem szilárdítottuk meg eléggé. Nem harcoltunk elég határozottan a bürokratizmusnak a tömegektől való elszakadásának tit-otj ellenkező

hangulatai és jelentőségei ellen Pártunkban és államunkban.

Megnőtt annak a veszélye, hogy a proletárdiktatúrát a paraszolgatással tévesztik össze, azt hiszik, hogy most már „mindent szabad” és elfelejtik — ha egyáltalán valaha megtanulták — Lenin tanításait arról, hogy a proletárdiktatúra a demokrácia legmagasabb, legfejlettebb formája. A tömegek aktívítására, ellenőrzésére, kritikájára százszor inkább szükség van, mint azelőtt. Aki fél az alulról jövő kritikától, aki csak a hatalomnak hiszi magát és nem akar lenni a néptől, nem kommunista, hanem megcsontosodott bürokrata. Eltávolítani az útból minden akadályt a kritika és sa-

kritika eszközeinek bátor és széleskörű alkalmazása elől ez ma egyik fő feladatunk, hogy leküzdjük a bürokratizmus tüneteit és szabadabbá tegyük az utat népi ügynökségek alkotó erejének még nagyobb kibontakozása, népünk és államunk, dolgozóinak és Pártunk kapcsolatainak még szorosabbra fűzése számára.

Nem küzdöttünk eléggé a függetlenség és előresszaladás veszélye és hangulatai ellen. Sokan közlik azt hiszik, hogy immár nyaklónéki iramot dikálhatunk népünknek. A helyes kommunista politika, amire Lenin tanított: vezetni, de nem előresszaladni, az elérte eredményeket megzsilárdítani az új előretörés előtt.

A kispolgári opportunizmus ellen

It-otj felül fejt sorainkban a babérokra való megpihenés hangulata a megelégedés arról, hogy embernek kell lenniük, hogy az ellenséget megvertük, de még nem vertük le, hogy sorainkban van még ellenség és vannak még ingadozók. A nemzetközi helyzet élesedik és ezzel nő az ellenséges ügynökök behatolásának veszélye Pártunkba, államgépzejeinkbe. Ne gondoljuk, hogy az árulókát már kiküszöböltük. Ne gondoljuk, hogy az opportunizmus, a szocializmus minden maradványát már leküzdöttük. Ne gondoljuk, hogy Pártunk egységén, Lenin-Sztálini meggyőződésén nincs már tenni és javítani való.

Fogyatékoságunk, hogy még mindig nem folytattunk eléggé erélyes és következetes, de egyben meggyőző és felvilágosító harcot a nacionalizmus ellen, mely nem azonos, hanem egyenesen ellentétes a hazafisággal.

Lenin halálának mai évfordulóján az legyen a jelszó: még szilárdabb egységet és harci fegyelmet, még nagyobb kellelhetetlenséget a kispolgári ingadozás és opportunizmus ellen, még több erélyt az imperialisták ötödik hadszínpának felszámolásánál, még mélyebb hűséget a Szovjetunió, a munkásnemzetköltség, a nagy Sztálin iránt.

Vésztük szívünkbe és agyunkba Sztálin tanításait: Legyünk

„ugyanolyan féltelmű nem lemerők a harcban és könyörtelenek a nép ellenségeivel szemben, amilyen Lenin volt. „mentesek minden pántól...”, amikor a helyzet bonyolultá kezd válni és a láthatáron valamiféle veszély rajzolódik ki... mint ahogy mentes volt Lenin”, legyünk „bonyolult kérdések eldöntésénél, amikor minden irányú fájékozódásra van szükség és minden kedvező és kedvezőtlen körülményt minden oldalról számba kell venni ugyanolyan hőcsék és megfontoltak, amilyen Lenin volt”, legyünk „ugyanolyan igazságosak és becsületesek, mint volt Lenin”, „szeressük népiünket ugyanúgy, mint szeretie népét Lenin.”

Fogadjuk meg Sztálin szavait, kövesztük meg inkább Lenin és Sztálin példáját a harcban és munkában. Tömörüljünk még inkább a mi nagy Pártunk zászlaja alá, hallgassunk meg inkább arra, aki Lenin és Sztálin iskolájában nő: népünk vezérévé, Rákosi Mátyásra.

A berlini vasutasok tiltakozása az amerikai hatóságoknál a törvénytelen eljárások miatt

Berlin: A berlini vasutasok küldöttsége felkereste Taylort, nyugatberlini amerikai katonai főparancsnokot és tiltakozó iratot nyújtott át a német államvasutak igazgatóságai épületének erőszakos elfoglalása és megszállása miatt.

Tiltakozó iratokban hangsúlyozták, hogy az épület megszállása súlyosan befolyásolja a rendes vasúti forgalmat és ennek következtében a vasutak bevétele 30 százalékkal csökkent. Ez természetesen a nyugatnémet vasutások

bérének csökkentését eredményezi.

A vasútas küldöttség határozott formában követelte a megszálló rendőrök visszavonását az épületből.

Visinszkij erélyes nyilatkozatban utasította vissza Acheson hazug rágalma

Moszkva: Visinszkij, a Szovjetunió külügyminisztere nyilatkozatot tett, Acheson USA külügyminiszter kijelentésével kapcsolatban. Acheson január 12-én Washingtonban, a Nemzeti Sajtóklubban az USA Ázsia-politikájáról tartott beszédében sikrielen kísérelte meg, az Egyesült Államok Ázsia és Kína politikájának igazolására. Acheson nem állította, hogy egész sor elképzelt kirohanást intézzen a Szovjetunió ellen, sőt nem riadt vissza a nyilvánvaló hazugságoktól sem. A főgócjelmét Észak-Kínának szentelte. Ezzel kapcsolatban kijelentette: „Az oroszoknak Észak-Kína és más területek iránti érdeklődése már régóta, a kommunizmus előtt nyilvánvaló volt. A továbbiakban kiemeli, hogy a kommunizmus elgondolások és módszerek az orosz imperializmusra a behatolás új fegyverével fegyverezték fel. A Szovjetunió Kína északi részét akarja kebelélni. Ez a folyamat Kína-Mongóliában befejezésre nyert és majdnem befejezésre nyert. Mandzsuria, Belső-Mongóliában és Szin-Csiánban.”

— Achesonnak ez a nyilatkozata — mondotta Visinszkij — annyira ostoba és olyan torzított, hogy az első pillanattól kezdve nyilvánvalóvá válik, hogy a szovjetek valószínűleg nem fogadják el, hogy a szovjet miniszter valamilyen felelősen tudósítással esélyt adjon. Acheson sem többet, sem kevesebbet nem mond, mintha a Szovjetunió Kína északi részét elszakítja és a Szovjetunióhoz csatolja, sőt, (továbbá, hogy a Szovjetunió Kína nagy részét elfoglalja, mint ahogy ezt Kína-Mongóliával szemben megtette. Nem nehéz megérteni, hogy Achesonnak mindezekben a nyilatkozatában egyetlen szó igazság sincs. Amikor Acheson Kína „védelmeztetésének” szerepében lépett fel és egy sor ostobaságot beszélt a Szovjetunióról és a Szovjetunióval Kínával szembeni viszonyáról — láthatólag nem gondolta meg, hogy a tények teljesen megcáfolják rágalma, hogy Kínának sa-

ját népi kormánya van, mely meg tudja védelmezni országának, területének és népének érdekeit. Mindenki előtt ismeretes, hogy az úgynevezett Külső-Mongólia már több mint 80 esztendő óta létezik, mint önálló és független állam, mint mongol népköztársaság. — Achesonnak a Mongol Népköztársaságról a Szovjetunióhoz való csatlakozásáról szóló kijelentése nem pusztán hazugsággal volt csodálatos, hanem tudatlansággal és a washingtoni nemzeti sajtóklub hallgatóságának semmibe vevésével is. Mindenki előtt ismeretes, hogy normális emberek nem képzik, kedvelnek abban, hogy Mandzsuria Belső-Mongólia és Szin-Csián továbbra is Kína területéhez tartoznak, mint annak szerves alkotórészei. Mint minden esetben Acheson most sem tudott kitalálni egyetlen meggyszó sem arról, hogy a poltikának védelmére, amely Kínában tovább folytat és nem szűnhet Csang-Kai-Sek teljes vereségével és azzal a ténnyel, hogy megalakult a Kínai Népköztársaság. Az a törekvés, hogy Acheson rágalmaszó ködfüggvénybe takarozzák és a Szovjetunióra hárítsa a felelősséget, saját politikai kudarcát, semmi jót nem ígér Acheson úrnak. Az ilyen törekvések csupán az USA kínai politikájának újabb kudarcát eredményezhetik — mondotta Visinszkij.

A SZOVJETUNIO KOLDOTT-SZEVE RIVONULT AZ ATOMERŐBIZOTTSAG ÜLÉSÉRŐL A KUOMINTANG-KÖLDÖTT JELENLÉTE MIATT

Newyork. (TASzS): Az ENSZ atomerőbizottság hat állandó tagállamának képviselői pénteken tanácskozásra ültek össze. Malik a Szovjetunió képviselője javaslatot terjesztett elő a Kuomintang-csoport képviselőjének kizárására a bizottság állandó tagjai közül. Mivel ezt a javaslatot elutasították, a Szovjetunió képviselője elhagyta az ülést.

Peking. Új Kína hírlapgyűlése

Csu-En-Laj, a Kínai Népköztársaság központi népi kormányának külügyminisztere január 19-én a következő jegyzéket intézte Romulohoz, az ENSZ közgyűlésének elnökéhez, Trygve Liehöz, az ENSZ főtákarához, valamint a Biztonsági Tanácsban helyetfoglaló küldötteknek.

„1950 január 8-án jegyzéket intéztem az ENSZ-hez. Ebben kértem a reakciós kínai Kuomintang-klika jogbitorló küldötteinek kirekesztését az ENSZ-ből és a Biztonsági Tanácsból. Trygve Lie úr válaszában nyugtázta a fiktív jegyzékem vételét és bejelentette, hogy annak másolatát átadta a Biztonsági Tanácsban helyetfoglaló küldötteknek. Közölnöm továbbá, hogy a Kínai Népköztársaság központi kormánya Csan-Ven-Tient nevezte ki a Kínai Népköztársaság küldöttségének elnökévé. Ez a küldöttség vesz majd részt az ENSZ, valamint a Biztonsági Tanács ülésein és munkájában. Ezzel egyidőben kijelentette, szíveskedjenek az alábbi két kérdésre válaszolni:

1. Mikor zárják ki a reakciós Kuomintang-klika jogbitorló küldötteit az ENSZ-ből és a Biztonsági Tanácsból? — A jogbitorló küldöttek további jelenlétét az ENSZ-ben és a Biztonsági Tanácsban teljesen indokolatlannak tartom. Az említett küldötteket haladéktalanul el kell távolítani.

2. Mikor vehet részt a Kínai Népköztársaság Csan-Ven-Tien vezetése alatt álló küldöttsége az ENSZ és a Biztonsági Tanács ülésein és munkájában?

— Meggyőződésem, hogy ennek a küldöttségnek haladéktalanul részt kell vennie az ENSZ ülésein és munkájában. Kérőseimre mielőbbi választ várok”. — fejeződik be a Kínai Népköztársaság központi kormányának jegyzéke.

AZ HUMANITE A SZOVJET-UNIO 1949-BEN ELÉRT HATALMAS EREDMÉNYEIRŐL

Páris. Az Humanité a Szovjetunió 1949-ben elért kimagasló sikereivel foglalkozva hangsúlyozza, a francia dolgozókat végtelen örömmel tölti el a Szovjetunió iparjának hatalmas fejlődése és az a tény, hogy a hitleri háború szörnyű pusztításai ellenére a háború után négy évvel másképpen többet termel, mint a háború előtt. A Szovjetunió mezőgazdasága az egyéni teljesítmény szempontjából másképpen múlja felül a háború előtti legjobb éveiben tapasztalt francia egyéni teljesítményt. A szocialista ipar jelenleg négyszer annyi géppel látja el a Szovjetuniót, mint 1940-ben. Ezzel szemben Franciaországban egymásután zárják be a traktorgyárakat.

A Kínai Néphadsereg megkezdte a formozai partraszállás előkészületeit

Sanghaj: A néphadsereg harmadik hadseregének működő kommunista pártbizottság és a keletkínai főhadiszállás legutóbb hozott döntésében kitűzött hat feladat közül a legelső, hogy Kína délkeleti partja mentén és Formozában végleg kiűrtsék Csang-Kai-Sek banditáinak maradványait. A néphadsereg valamennyi parancsnoka tanulmányozza azokat a technikai feltéte-

„Harcoljunk Rákossal!”

Tizenöt esztendővel ezelőtt, 1935 január 24-én kezdődött el Budapesten, a Markó utcai törvényszéken az a per, melyet a horthysta uralom „igazságszolgáltatása” indított a magyar kommun ellen. A vádlottak padján a megindhatatlan forradalmár, Lenin és Sztálin legjobb magyar tanítványa, a magyar dolgozók személye: Rákosi Mátyás áll. Kilenc évi nehéz rabság után hurcolta a néphyomó uralom a törvényszék elé Rákosi Mátyást.

Egykorú sajtóbudósítások részletesen beszámolnak arról a párharcról, mely Rákosi Mátyás és a reakciós törvényszéki tanácselnök között lefolyt. Két világ ütközött meg egymással a feszült légkörű tanácssteremben: a dolgozók igazi hangja szólat meg Rákosi Mátyás ajkán, míg a burzsoázia megbízásából elnöklő bírót a velejéig korrupt, reakciós úri renddel képviselte, mely béklyóban tartotta a dolgozó magyar milliókat. Az összesapásból ragyogó győzelemmel került ki a dolgozók ügye, a magyar kommun. Rákosi Mátyás egy lapodtat sem engedett a dolgozók igazságából és a Horthy-ressim vádlójaként lepett fel.

Es túl a tárgyalóterem, a magyar dolgozók milliói s rajtuk kívül az egész világ öntudatos dolgozói ott állottak Rákosi Mátyás mögött. Szerte a világon valóságos nemzetközi mozgalom indult meg a magyar nép legjobb fiának megmentéséért. Az öt világrész mindegyikéből egymásután érkeztek a munkástiltakozások. A dolgozók harcait segítették Rákosi Mátyás igazságos küzdelmét a burzsoázia ellen és ennek a harcnak hősiessé váltát az ellenség is kénytelen volt elismerni.

A dolgozók kiadták a jelszót: Harcoljunk Rákossal! Es a megijedt osztálybíróság meghátrált attól az aljas tervétől, hogy elveszítse a magyar proletárium nagy harcosát.

A per után tovább tartott a magyar dolgozók küzdelme a békéért, a demokráciáért. A Szovjet Hadsereg diadalmas fegyverei nyomán valóra vált az élnyomott milliók álma: a nép hozzáférhetett saját jövőjének felépítéséhez.

Most, amikor népünk megindhatatlanul áll a nagy Szovjetunió-vezette hétértalor mellett és építi szocialista hazáját, szeretettel és halálaltalan megbecsüléssel tekint arra a férfúra, aki egész életében, perencyi lankadás nélkül harcolt a nép jogaiért, a magyar dolgozóért, boldog jövőnkért és aki ma Lenin és Sztálin nyomán biztos kézzel vezet a népi népet a szocializmus felé.

A Kínai Népköztársaság külügyminisztere Moszkvába érkezett

Moszkva: Január 20-án Moszkvába érkezett Csu-En-Laj, a kínai népköztársaság külügyminisztere. Vele együtt érkezett Li-Fu-Csung, az északi koreai kormány helyettes elnöke, E-Csi-Csuan kereskedelmi miniszter és a kínai népköztársaság többi magasrangú tisztviselője. A pályaudvaron Csu-En-Lajt és a kíséretében lévő személyeket A. I. Mikojan, a Szovjetunió minisztertanácsának helyettes elnöke, A. J. Visinszkij, a Szovjetunió külügyminisztere, M. A. Menyikov, a Szovjetunió külkereskedelmi minisztere, N. V. Roscsinov, a Szovjetunió nagykövete és a külügyminisztérium vezető tisztviselői fogadták Megjelent a fogadtatáson Csen-Bo-Da tanár, Maszkovszki, a lengyel köztársaság nagykövete, Diu-En-Ha, a koreai népi köztársaság nagykövete, Blagojeva asszony, a bolgár népköztársaság nagykövete, Bugics, a román népköztársaság nagykövete, Idamjab, a mongol népköztársaság követe, Natanaili, az albán népköztársaság követe, Appel, a német demokrátiás köztársaság diplomáciai

missziójának vezetője. A pályaudvaron a vendégeket díszszázad fogadta és elhagyott a kínai népköztársaság és a Szovjetunió himnuszra.

Csu-En-Laj a moszkvai pályaudvaron a következő nyilatkozatot tette: — Mao-Ce-Tung, a kínai népköztársaság központi népi kormánya elnökének utasítására érkeztem Moszkvába, hogy résztvegyek a Kína és a Szovjetunió, a két nagy állam közötti jószomszédi kapcsolatok megszilárdítására irányuló megbeszéléseken. Ezt a küldetést a magam részéről nagy megelégedéssel tartom. A Szovjetunió kormányának évek óta a kínai nép irányában tanúsított minden baráti megnyilvánulása abból a lenini-sztálini következetes politikából indult ki, hogy a Szovjetunió a felszabadulásukért folytatott harcukban segíti a világon minden népet. Most, amikor a kínai nép nagy forradalmi harcban győzelmet vívott ki, Kína és a Szovjetunió e két nagy állam közötti barátság és az összefogás további megszilárdítása kétségtelenül óriási jelentőségű a béké és a haladás ügye szempontjából a távolkeleten és világszerte. Sztálin generalizmusoz helyes külpolitikája mellett és amellett, hogy Mao-Ce-Tung elnök szilárdan megvalósítja az együttműködés politikáját Kína és Szovjetunió között, semmiféle erő nem akadályozhatja meg azt, hogy a mi két nagy államunk kéz a kézben haladjon

3. oldal

ALEXANDR BEZIMENSKIJ:

Rákosi beszél

Szükszárú nehéz szavak görögnek s úgy visszhangozza őket a terem, hogy hallok már, a vádlottak padjáról ő szól, ő vádol: a történelem!

A történelem zúg minden szavában, s mályra nyugodtan, mily büszkén beszél, ő, a történelmi! De retteg, sápad, aki csupán hatalmára kevély:

két bírónak elletett pulpitusra a hatalom, de vádlottá leszen. S a vádlott: bíró! Nézd, egész világra nyílik, tágul, mővekszik a terem!

Falak lehullnak, határok omolnak és szerteszállnak égő szavai s kinőnek és feláulnak mögötte a világ minden proletárjai!

S ők szólnak már minden, minden szavában, ők állnak, ha titélet hirdet a gyáva, romlott, úri rendszer bírává kent pribékjei felett!

Rákosi szól! de milliókkal együtt! Ajkán a szó úgy fénylik, úgy ragyog, azt tákrözi, mit ő épít fel ilyen nékik s velük: a szabad holnapot!

Fordította: Zalk Zoltán

A vers 1935 januárjában, a Rákosi-per idején jelent meg a Pravdában.

„Ha a MŰVÉSZET a néphez ér hegyeket tud megmozdítani!”

Kultúrforradalmunk terén óriási jelentőségű a novemberben országsszerte megindult olvasómozgalom.

A Magyar Írószövetség tagjai az ország különböző részein egy-egy könyv ismertetését vállalták. Az ismertetett könyvből 70-80 példányt kiosztanak a hallgatóság között, azzal a kéréssel, hogy a könyvek olvasása után adják tovább és készüljenek fel a néhány hét múlva megtartandó vitára.

Hajdusoboszlón hat héttel ezelőtt Somlyó György, a fiatal magyar írók „Eros bástya” című antológiáját ismertette és most eljött, hogy megvitassa az olvasómozgalom munkatársával a könyvet.

Mintegy háromszáz hallgató jött el az MNDSz kultúrtermébe, hogy bírálatot mondjon a könyvből foglalt versekről, novellákról és az új magyar képzőművészeti alkotások fényképeiről.

Eljötték a gépállomás dolgozói, a DEPOSZ, MNDSz tagjai, a SZIT, EPOSZ és Diákszövetség fiataljai, hogy találkozzanak az új magyar irodalom egyik képviselőjével.

A köztársasági induló hangulat után Agárdi Imre általános iskolai tanuló Darázs Endre „Vilanszereledek” c. versét szavalta nagyon lelkesen. Utána Szöllösi Gyula megyei szabadművelődési felügyelő a múlt kártékony kultúrpolitikájáról beszélt, majd hálaival emlékezett meg a szocializmus kultúrpolitikájáról, amely lehetővé teszi a falu népének, hogy művelje magát. Ő, mint szoboszlói születésű, ismerte a szegényparasztság helyzetét, elnyomottságát, a régi „úri Magyarország” nevelési módszerét: a népbűntítést. A falu asszonyai csak úgy, mint a városi proletár asszonyok el voltak zárva minden kultúrától és lám, öt évvel a felszabadulás után már kicsinnek bizonyul az MNDSz kultúrterme, hogy minden érdeklődőt befogadjon.

Somlyó György az olvasómozgalom lényegét ismertette. Az irodalom fegyver a nép kezében a fiatal magyar írók tisztában vannak ezzel és azért vállalkoznak, hogy az irodalmat az egész dolgozó magyar nép közikévé

teszik. Lenin halhatatlan szavaival fejezte be megnyitóját: „Az irodalmat a proletáritás s ezen keresztül az egész nemzet ügyévé kell tenni.” Ezután megkezdődött a vita.

Jónás Sándor diák Aczél Tamás „Petőfihez” című verséről beszélt s elmondta, hogy ami nem adatolt meg Petőfiék, az mind megadatott Aczél Tamásnak és társainak —, hogy szabad földön, szabadon írhatnak.

Dobsai Jánosné parasztlány kérte az írókat, hogy írjanak a hozzá hasonló dolgozó parasztlányokról. Érezte, hogy az új könyvek hősei épp olyanok, mint ők, nem illatfelhőbe burkolt dákák, de az élet minden megpróbáltatásában derekasan helytálló dolgozók. Ő különben Devecseri Gábor verseit szereti legjobban, mert olyan könnyekig megindítóan tud a szabadságról, „a mi szabadságunkról” írni.

Magyar Gábor újjazda azt fejtette, hogy a proletáritás izlését is megméltették a polgári kultúra képviselői. A dolgozó ember, ha temetetlen munkája mellett szakított magának időt az olvasásra —, csak azokat a sajtótermékeket kapta kézbe, amelyek egészen más világról szóltak, mint amiben ő élt. Kéri a magyar kultúra felelőseit, hogy tanítsák meg olvasni azokat, akik eddig el voltak zárva a könyvtől, hogy az olvasáson keresztül eddigi irodalmi izlésük és igényük megváltozhassék.

Pintér László SZIT tag szintén a régi és új magyar írók között vont párhuzamot.

Győri Mária gimnazista kérte az írókat, hogy írjanak a fiataloknak az élmunkásokról, a min tagadokról, azokról, akik a ter. melésben élenjárva követendő példái a magyar ifjúságnak.

Erdei Magda az MDP pártbizottsága részéről mondott köszönetet az írószövetségnek, az olvasómozgalom megszervezéséért. Huszonegy hozzászólás mérte így le a hallatlan kulturális fejlődést.

Somlyó György végezetül a munkához és élethez való megváltozott viszonyokról beszélt. Ma az iskolákban és az ismeretterjesztő előadásokon nem azért tanulunk, mert muszáj, hanem

mert öröm az igazság tanulása. Az irodalmon keresztül tudatosul válik bennünk, miért dolgozunk, hogy a világ proletáritásának táborába tartozunk. Az olvasó engedje közel magához az olvasmányt, foglalkozzék vele szívvel és lélekkel szeresse meg. A mi új irodalmunk merki-lenini alapon épül fel és a Magyar Dolgozók Pártja gyakorol kritikát fölötte. Kritikája építő, a fejlődést, a jobb munkát eredményezi. Az olvasómozgalom nemrég indult meg, az első komoly lépés a kultúrforradalom útján, de máris bebizonyosodott, hogy ha a művészet a néphez ér, legyeket tud megmozgatni. A Párt, az állami szervek és az írók összefogásával valóban a *„kíméletlők szízeit fogjuk kinevelni”, a jövőben nem fogunk elkallódni az olyan tehetségek, mint Hajdusoboszló öreg lantosa: a hetvenegy éves Varga István, aki életében többször szép verset írt, meg is van mind egyikben az iráskészség, de az urak országában nem adták meg neki a fejlődéshez a lehetőséget.*

Könyvtárak a Szovjetunióban

A szovjet könyvtárszervezés útját Lenin határozta meg. A könyvtárakat úgy kell szervezni, hogy a különböző jellegű tárgykörű gyűjtemények hozzáférhetőek legyenek az egész lakosság részére és ki-elégítsék a tömegek állandóan növekedő tudásvágyát, szélesítsék látókörüket és megfeleljenek kéréseikre.

A szovjet állam a lenini-sztálini elvek követésével a művelődés terén példa nélkül álló sikereket ért el. A könyvtár-szervezés erejére vall hogy a Szovjetunióban több mint 60 ezer közkönyvtár és több mint 3000 nagy nyilvános és tudományos könyvtár van.

Az ösze szövetséges és autonóm köztársaságokban működnek nemzeti, állami, köztársasági nyilvános könyvtárak, amelyeket az Októberi Szocialista Forradalom után alapítottak. E könyvtárak gyűjteménye több mint 27 millió kötet.

Felbecsülhetetlen kultúrérték van a Szovjetunió Tudományos Akadémiája, a szövetséges köztársaságok Akadémiái, valamint az egyetemek könyvtárainak. Hatalmas tudományos gyűjteményekkel rendelkeznek a kutatóintézetek is.

Az összes szovjet könyvtár — a legkisebb falusi könyvtártól a legnagyobb állami Lenin-könyvtárig

— egyaránt a népet szolgálja és szorosban hozzátartozik a szovjet nép életéhez. A könyvtári hálózat napról-napra bővül.

A háborút követő sztálini teret eredményeképpen a tömegkönyvtárak fejlesztése rendkívüli mértékben fellendült teljes egészében biztosították a könyvek használatát a nép legszélesebb rétegei számára.

A Szovjetunió legnagyobb könyvtára, a moszkvai Lenin-könyvtár, amelynek megszervezését maga Lenin vette kezébe a cári kultúrpolitika következtében szétzilált Rumanjev-könyvgyűjtemény anyagából. Munkája nyomán a gyűjtemény 11.000 kötetre 9.200.000 kötetre növekedett. Ekkor szállították át jelenlegi épületébe, ahol újjászervezték és újra katalogizálták. A ritkaságoknak külön osztályt létesítettek „könyv-múzeum” néven. 1949-ben a Lenin-könyvtár látogatónak száma meghaladta a két és félmilliót, akik több mint 10 millió kötetet kölcsönöztek ki.

A Szovjetunió a nagy lehetőségek országa és a világban még soha nem létezett virágzó kultúra terjesztője. A könyv és a betű ha talmaival lett a világ első szocialista hatalmává és példája nyomán tanulják meg a világ népei: a szocialista könyv minden haladó embert nevel, öntudatosít és bátorít.

Egy este Herpály egykori szegénynegyedében

Berettyóújfalun herpályi része szegénységéről volt hírhedt a múltban. A megye gazdag urai bent dőzsöltek a fauban, a hajdan tükörtemmel is felszerelt vendéglőben, ahol a tükörök és szűn kellett kicserélni, lévén a községben határőrség garnizon, megfelelő számú „tiszturakkal” spekuláltak.

Csak a herpályi réz volt csendes, ahol a nyomor lakott és a szegényesség volt az osztályrésze az embereknek. Most Herpályon is megváltozott már az élet. Tavaly a Magyar Dolgozók Pártja alap-szervezeti ezékházat is létesített kint a telepen, ahol a kultúrterem. Ben esténként most a Szabad Föld Téli Estéket tartják a telep dolgozó parasztsága részére.

Ma este az ötéves tervről van szó. Hogyan áll a virágzó Magyarország szolgálatában? Este harkor kezdődik az előadás. Elmegyünk a kórház, a hároméves tervben épít-

tett egészségház mellett, azután kint a községben kívül három magánosan álló ház közül az utolsóra megyünk be. Most kezdődik a Szabad Föld Téli Este. Saját jövőjükért, az egész dolgozó nép jövőjét formáló nagy ötéves tervről van szó. Hatalmas beruházások a mezőgazdaságban is. Elétszínvonal emelkedés. Gépek, Kultúrházak.

Boszó Imre érzi, hogy valami rendkívüli dologról van szó, ezért felzúgólalában is ennek ad hangot:

— Mi soha sem tapasztaltuk volna eddig, hogy valaki gondolt volna ránk. Ma nincs az országunk egyetlen dolgozója, akit ne érintene az ötéves terv hatalmas programja. Mi azt hittük Herpályon a Horthy-korszak éveibe, hogy végleg lefaj a szegényesség és a nélkülözés bennünket. De élt bennünk a reményesség és ez áthozott bennünket ebbe a tisztább emberi világba, ahol a szocialista jövőt építjük.

Bartha Ferenő szintén felzúgólal. Szavában a multban elnyomott állatias gorba taszított asszonyok hangja csendül:

Kenyérünk, jogunk sem volt. Ma szabadok vagyunk. Női főjegyzők képviselők, miniszterek vannak. A nőt a demokrácia felszabadította a megkötöttségek alól. Mi halásas vagyunk ezért. Több és jobb munkával dolgozunk a tervért. A Szabad Föld Téli Estére is azért járunk, hogy tudásunkban gyarapodva értékesebb tagjai legyünk a Népköztársaságnak.

Sorba hangzanak a felszólalások. Nincs már szűlét Herpályon sen. Nemcsak a szellem fénye gyűjt ki a Szabad Föld Téli Estéken, hanem a dolgozó parasztk meglátják, milyen nagyszerű fejlődés előtt állanak és ami ma terv, holnap már életet valódság, mert olyan erő vezet az országot, mint a Magyar Dolgozók Pártja.

A pótlámpa

Írta: Borisz Bjednij

Resetnyikov diplomáciai jellegű megbízatással jött Berjozovkába. A korovinoi erdészeti állomáson dolgozott mechanikusként. Az állomás a Volga balpartján, távol a vasútvonaltól feküdt. Az ide irányított műszaki felszerelés Berjozovkába futott be, innen továbbszállították Korovinoba. Berjozovkán is épp olyan állomás kezdte meg működését: a védő erdősávokat ültetik majd. A korovinoi igazgató tartott attól, hogy a szomszédok — akiknek címére érkezik a felszerelés — ravaszkodni fognak és ezért küldte el Resetnyikóvt. Védélmezze saját állomása érdekeit.

Ötödik napja üldögélt már Berjozovkában és a berendezés, amely megerkezése előtt végeláthatatlan folyamként ömlött ide, egyszerre elakadt, egyszerűen nem jött, nem volt látható. Korovino képviselője nem rég múlt 20 esztendő és mint e korosztály minden képviselője, ha diplomáciai jellegű megbízatást tel-

jesít, igyekezett minél tartózkodóbban viselkedni. De érezte, hogy ez a szerep rosszul áll neki. Valahogy mindig azt sejtette, hogy a berjozovkaiak a háta mögött összekecsintanak és kinevetik.

...Végre telefonáltak a pályaudvarról: megérkezett az állomás számára a rakomány. Traktorok, tehergépkocsik, ültetőgépek.

Elkérvekezett Gvozgyev, az állomás még nem létező javítóműhelyének vezetője számára is az idő. Intézkedett, hogy rakjanak szánokra üzemanyagot az érkező gépek szükségleteire, s pedig Pavel Iljicsel, az állomás mernőjével és Resetnyikóvval, az igazgatói „huzatossal” indult a pályaudvarra. Így nevezték a pályaudvarra, nyitott oldalú személyautót.

Resetnyikov a kocsiiban tartózkodóan és óvatosan várta a berjozovkaiak részéről megnyilvánuló ravaszsgot. Gvozgyev soléibarna, sátni szeme egyál-

talán nem keltett bizalmat a korovinoi mechanikusban. Pavel Iljics is nyugtalanította: a mérnök a pályaudvarra vezető úton egyetlen egyszer sem fordult hátra — világos, hogy ő is valamit tervez a korovinoi állomás ellen.

— A szentnek is maga felé hajlik a keze! — jutott eszébe Resetnyikovnak, mivel búcsúztatta a korovinoi állomás igazgatója.

A pályaudvaron már kirakták a szállítmányt. Az egyelőre tétlen ültetőgépek, traktorok és teherautók könyörgőn métek fény szóróikkal, mintha csak azt kérnék, szabadítsák már meg őket innen.

Az új gépek láttán feragyogott a sófőrök és traktorvezetők szeme. Hiszen, ezek nem is traktorok, hanem gyorsvonati hálókocsok! Még Gvozgyevre is mély benyomást gyakoroltak.

— Technika! — mondta, hangjában mély tisztelet vegyült és szeméből egy pillanatra eltűnt a szokott sátni kifejezés.

Később, amikor a rakodóról az útra vezették a teherautókat és traktorokat, Gvozgyev így szóló Resetnyikovhoz:

— Nos, gyertünk, osszuk el! A traktorok és ültető-gépek

körül nem volt semmi vita.

— A teherautókkal, úgy gondolom — ajánlotta Gvozgyev elfogulatlan hangon — minthogy a korovinoi állomás a Volga balpartján van, kappja a kocsi baloldali álló részét. Mi jobboldaliak vegyük a jobboldali részt.

Csakhogy Resetnyikov, aki egy pillanatra sem felejtette el a korovinoi igazgató megjegyzését a szentről, akinek maga felé hajlik a keze, rögtön éberré vált Gvozgyev ravaszkodó ajánlatára. „Most kezdődik tehát!” — gondolta és minden erejét összeszedte a kibontakozó küzdelemhez.

Mert, miközben a kirakodás megtörtént, Resetnyikov megvizsgálta valamennyi teherautót. Az egyikben hiányzott a pótlámpa üvege — nyilván utközben tört el — s e hiánnyal ékeskedő gépkocsi most ott állt, éppen a legelső volt balról.

S a korovinoi mechanikus szilárdan eltökélte, nem fogadja el a teherautót, amelynek pótlámpáján eltört az üveg. Gvozgyev akkor valamit óvatosan sugott a mérnök felé.

„Igy vagyunk tehát!” — vett mély lélegzetet Resetnyikov. Min denestre, egymaga volt itt, a berjozovkaiak között. „Legrossz-

szabb esetben sorsot húzunk” — gondolta most már kétségbeesetten és elhatározta, ha a berjozovkaiak erőszakoskodnának — hiszen kiharaszálhatják helyzetüket — még ma jelentést tesz Sztálingrádban, a Területi Igazgatóságon.

Pavel Iljics még csak ekkor tolt el magától a fülére tapadó Gvozgyevet és hangosan mondta:

— A pótlámpára nekik is épp olyan szükségük van, mint nekünk! Csak válasszanak ok!

— Helyes — mondta eltökélten Resetnyikov.

Majd nyomban hirtelen elhallgatott. Eszébe jutottak a mérnök tegnapi szavai arról, hogy az ő tisztá ügyüknek elejétől végig tisztának kell maradnia. S szégyelte magát — a korovinoi igazgató, meg a saját gyanakvása és a hatnapos berjozovkai tetlenkedés miatt, amikor anny! komoly dolga lenne Korovinoban.

— Igen, — mondta kiengyenesedve és mosolyogva nézett Pavel Iljics szemébe. — Veszem tehát a balról álló autótak.

Gvozgyev szélesre tárta karját és a közelben állók úgy látták, hogy a javítóműhely főnöke elpirul.

A debreceni Földrajzi Intézet szakmailag kiválóan képzett, a munkásosztályoz hű értelmiséget ad a Népköztársaságnak

Amikor a dicső szovjet hadsereg a nyilas-fasiszta német náci hordákat kiverte Debrecenből 1944. októberében, a debreceni Tudományegyetem Földrajzi Intézete a céljainak rombolás és pusztítás következtében elriasztó képét mutatta. A mintegy 10.000 kötetet számláló könyvtár anyaga egy halomban hevert a könyvtárterem padlóján, hiányosan, megcsontítva, tönkretéve... A diapozitív gyűjtemény összetörve, az Intézet fotolaboratóriuma feldúlva, a fényképező gépek súlyosan megrongálva — vagy elvitte őket a menekülő fasiszta horda. A térkép tár hasonlóképpen a pusztulás nyomát mutatta.

A népi demokrácia kormánya a felszabadulás után megindította az újjáépítést, a helyreállítást. A kormányzat, a Tudományos Tanács különösen nagy súlyt helyez a tudomány támogatására, fejlesztésére és előmozdítására. A hároméves terv kapcsán hatalmas lendülettel indul meg az újjáépítés munkája. A fejlődést az Intézetnek nyújtott jutalmak is igazolják: 1946-ban 7500 forintot kapott, de 1949-ben több, mint a négyszerese volt a dotáció: 31.000 forint. Az újjáépítés, a hároméves terv munkája nyomán befejeződött a könyvtár, a diapozitív gyűjtemény és térképtár rendezése és leltározása, hogy a tudományos oktató munkát elősegítse, megkönnyítse. Kijavították, helyreállították a gépeket és műszereket és ha szükség-s volt — újakat szereztek be. Az egyetemi oktatás hatékonyságát tétele érdekében üzembe helyezték az Intézet sokszorosító készülékét és azon számos jegyzet készült el. A könyvtár állománya félszerével, szakkönyvvel szaporodott és az új könyvek között

találjuk a haladó szovjet földrajztudomány kiváló, értékes kiadványait. A Hortny fasiszta ideje alatt Magyarország el volt zárva a Szovjetuniótól és teljesen volt szolgáltatva földrajzi tudományos vonatkozásban is a nyugati dekadens áltudományosságnak.

KIVÁLÓAN ÁLLJAK MEG HELYÜKET A MUNKÁS-PARASZT SZÁRMAZÁSÚ HALGATÓK

A szocializmus előrehaladásával kapcsolatban, a szocializmust építő munka keretében mind nagyobb és nagyobb feladatok várnak a debreceni Egyetem Földrajzi Intézetére. Ebben az iskolai tanévben történt meg először, hogy az elsőéves földrajzszakos egyetemisták döntő többségében munkás és szegényparaszti szülők gyermekei, akik nagy szorgalommal és tudás-szomjjal tanulnak és jól megállják helyüket. A Földrajzi Intézet munkájával arra törekszik, hogy ezekből a munkás és szegényparasztszármazású ifjakból, akikből a régi rendszerben el volt zárva az Egyetem, a tanári pálya, a tudás megszerzésének lehetősége — most szakmailag, ideológiailag kiválóan képzett és a munkásosztályhoz hű maradót tanárokat neveljen. Ez a fokozott, jelentős feladatot szükségessé teszi, hogy az

Intézet felszerelését még nagyobb arányokban fejlesszék. Az ötéves terv során nagy lehetőségek, széles perspektívák nyílnak meg a Földrajzi Intézet előtt. A népi demokrácia kormánya megértő támogatásban részesíti a tudományos munkát: csak a felszerelés korszerűsítése és bővítése érdekében több, mint 100.000 forint értékű beruházást eszközöltek.

A TUDOMÁNYOS FELADATOK

Nagy feladatok hárulnak a Földrajzi Intézetre, annak tudományos személyzetére az ötéves terv során tudományos vonalon is. A polgári tudomány elavult és áltudományos módszereit a dialektikus módszerrel kell felcserélni, csak így lehet majd a földrajzi is a kor színvonalán művelni és tanítani, tanulni. A magyar földrajztudomány dialektikus átértékelésének munkája során a legelső és legfontosabb feladat az életpályájú szovjet történeftudomány eredményeinek beható megismerése. Teljes erővel kell küzdeni a tudományba befurakodó ellenséges ideológiát ferdezés ellen. Csak így tudja az Intézet teljesíteni felelősségteljes feladatát: szakmailag kiválóan képzett új értelmiséget adni Népköztársaságunknak, a magyar dolgozó népeknek. Ezek a céltűzések vezetik el sorsorban tudományos munkájában a debreceni Földrajzi Intézetet, ahová a hallgatók, a tanulni vágyó ifjúság szívesen, munkakedvvel megy és ahol a tanulni, továbbképzésre vágyó ifjú labor megérő segítségére és támogatásra talál. Ez a kollektív munka, a tanulmányi együttműködés a dolgozó nép, a szocializmust építő labor érdeké: szolgálja.

Jaszapát, a jaszapát gimnázium negyedik osztályának kollektívája egy előkészület után bejutott a „Hamlet-er sheakespeare remekművét. A darab díszletét a diákok készítették. Már a miskolci bemutatásán megírta, hogy most még fokozottabban érdeklik a művet a kollégák iránt, melyről a színház lapok a legnagyobb elismeréssel írnak. Szeretnék, ha tudnánk Debrecenben is követni ezt a példát.

HONNAN SZÁRMAZIK AZ EMBER?

III.

Előző cikkünkben arról írtunk, hogy a természetes kiválasztódás az állatok életét mindig úgy irányítja, hogy az állat testi felépítése a környezethez megfelelő legyen. A környezet azonban ha lassan is, de állandóan változik, eghajlata módosul, táplálékforrások kimerülnek s megjelennek újabb elemek az élethez. A megváltozott környezethez már másként kell alkalmazkodni. A Föld történetének bizonyos korszakában a mai hőmérséklettel sokkal nagyobb meleg uralkodott. Ebben a korszakban a hidegvérű állatok rendkívül szaporodtak. A következő korszakban azonban a hőmérséklet leült és csak azok az állatok maradtak meg, melyek megváltozó körülmények között a hideg ellen magukat a hideg ellen.

AZ ÁLLATOK VERSENYE

Az állatok testének alkalmazkodó képessége nem jelenti azt, hogy az állatok csak olyan tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyek hasznát vehetik. A hátsó lábai például teljesen feleslegesek, de mégis megmaradtak, mert jelenlétük nem jelenti lényeges hátrányt az állatoknak. A természetes kiválasztódás csak a hátrányos, akadályozó tulajdonságokat selejtez ki, a közömbösségeket azonban megtűri. Az állatok átalakulásánál azonban fontosak az alkalmazkodás ügyelhetőség. Abba a környezetbe, amelybe egy állat kerül, hamarosan elszaporodnak az állatok között verseny indul és a táplálékért. Ebben a versenyben minden egyes állat olyan táplálékra igyekszik magát rászoktatni, amit a többi állat nem vesz igénybe. Milyen az emlemlő az elszaporodtak, hamarosan szétkülöndültek rovarok, hüllők, madarak és más állatok. Ha már gazdátlan táplálékforrás nem a legfontosabb, akkor többféle képpen igyekeztek ugyanazt a táplálékot megszerezni. A kutyafélék például ragadozó magukat elmozdítókra és fogókat lopókra. A macskafélék viszont lovas ugrának elmozdítókra és karmait használják. Az állatok tehát az átalakulás folyamán nemcsak alkalmazkodnak, hanem szétkülöndülnek, táplálékra specializáló magukat.

vannak a maga hátrányai. Ha egy állat túlságosan egy táplálékra, például egy növényre specializálja magát, igen hátrányos helyzetbe kerül ha az a növény kipusztul. Sok állat ilyenkor már nem tud átérni másra. Tapálékra, ezért kipusztul. Amilyen elnyes a specializálódás addig míg a környezetben nincs változás, olyan hatályos, akárhát, ha a környezetben változások következnek be.

Létezőnek azonban olyan változatok is, amikor egy állat nem kénytelen túlságosan specializálni magát, hanem többféle táplálékforrást tud kihasználni, megvan az állat egy növényi megközelítés, az a hal például, mely uszonyai másra is felhasználhatóak és uszonyaival lélegzeni is tud, eme képességek fogva előbb a tengerben, majd annak kiszáradása után a szárazföldön is meg tudott élni.

De a szárazföldön elszaporodó állatok végtagjai sokkal bonyolultabbak, mint a vízben élő hal uszonyai. Tüdejük felelősséget sem olyan egyszerű mint a hal uszonya, bár kétségkívül abból származik. Az állatok az ilyen átalakulásoknál sokkal bonyolultabbakká válnak, mint előzőik. Az átalakulásnak ez a módja a tulajdonképpen fejlődés. A fejlődés állat ki tud válni környezetéből, ha az hátrányossá válik számára.

Az állatvilág kialakulását elsősorban az állatok fejlődése jellemzi. A kezdetben igen egyszerű felépítésű állatok mindegyike és több szor jelennek meg ezek segítségével az állatok egyre jobban tudják helyüket és környezetüket változtatni. A tengeri mélyből kijutnak a szárazföldre, sőt a levegő is magukéik. Az új környezetbe kerülő állatok egy része még tovább fejlődött, a halakból származó kétéltűek új szervekkel gazdagodtak és gyökökké váltak, azokból pedig a madarak és emlősök fejlődtek ki. Az állatok nagy részénél azonban nem kezdődött új szervek, környezetek elhagyása, hanem tudták környezetüket változtatni, ahol a környezet elváltozott, az állatok is újabb és újabb változásokon mentek keresztül.

UGRÁSSZERŰ ELVALTOZÁSOK

GYORSITJAK A FEJLŐDÉS MENÉTÉT
A fentiekben röviden összefoglaltuk Darwin elméletét, mely azonban bizonyos szempontokat kiegészítésre szorul. Darwin szerint a különböző átalakulások apránként, fokozatosan jönnek létre. A tudomány azonban bizonyította, hogy ez a fejlődés nem mindig apró, lassú.

Ismeretes, hogy az egyes óceáni szigeteken, különösen az ameyek nem nagy területűsége, fokozott szarnyalan rovarok élnek. A természet ugyanis az ottani szarnyalan rovarokat kiseljezte, a tengerbe sodorja. Darwin is észre vette ezt a kiseljező folyamatot, de ő ezt a következtetést képezte el: kézfőben fejtett, nagy szárnyalan rovarok éltek ezeken a szigeteken. Szarnyalan rovarok származásukat az ősi szigeteken, mélyretekben különbözött egymástól. Először a legnagyobb szarnyalan maradtak meg inkább. A kisebb szarnyalan rovarok paraszda révén meg kisebb szarnyalan rovarok keletkeztek a nagyobb szarnyalan úból kiseljeztettek, a megmaradtak tovább szaporodtak és szarnyalan mindig kisebb és kisebb lett. A modern tudomány ezzel szemben bizonyította, hogy a szarnyalan eltűnése hirtelen, ugrásszerűen is bekövetkezhet. Ezek a hirtelen, ugrásszerű elválások meggörstítik a fejlődés menetét. Nélkünek az állatvilág nagy része már igen kipusztult volna, hiszen kevés állat tudna volna bevárni azt, hogy a környezet megváltozása után a szervezete csak lassan, fokozatosan alakuljon át.

A tudomány újabb megállapításával kiegészítve Darwin uttóró elméletét, a darwinizmus, lehetőséget nyult arra, hogy az élőlények fejlődéséről képet alkothassunk magunknak. Különösen sok adat áll rendelkezésünkre az állatok vonatkozásban, úgy hogy ma már megkísérletjük az állatvilág családjaikat összehasonlítani. Tudományunk jelenleg mintegy másfél millió állatfajt ismer. Még a legutóbbi években is előbukkant itt-ott egy-egy újabb állatfaj. A földrajz tudományának kiseljeztése, a modern technika azonban már egyre kisebb térre szorítja azt a lehetőséget, hogy újabb állatfajokat fedezzenek fel. Az állatvilág családjaikat megrajzolásánál először arra a kérdésre kell megfontolnunk, hogy főlegünk hogyan keletkezett az élő? Erről fog szólni legközelebbi cikkünk.

Úszó jégáblán az Északi Sarkon

I. D. Papányin, a Szovjetunió hőse, a világhírű északsarki kutató 1936-ban azt a megtisztelő feladatot kapta a szovjet kormánytól, hogy a sarki medencében tudományos állomást létesítsen és ott kutatómunkát folytasson. Az egész világ figyelmével kísérte a szovjet kutató vállalkozását. Úszó jégmezőn, a természet veszedelmével dacolva, egy eddig ismeretlen várat hódított meg a tudomány számára. Az expedíció a legnagyobb elismerés: magától Szállítótól kapta: „Ki ne tudná, hogy Papányin és társa az úszó jégmezőn végzett gyakorlati munkájukban csak úgy mellesleg, különösebb erőfeszítés nélkül, megdöntötték az Arktiz-ről fennálló elképzelést s a tudomány követelményének megfelelően állapították meg? Ki vonhatja kétségbe, hogy Szaahanov és Papányin útjók a tudományban, a mi élejáró tudományunk emberei.”

Ivan Dimitrijevics Papányin az „Úszó jégáblán” című könyvében egyszerű közvetlen szavakkal jegyezte fel azt a 272 napot, amelyet három tudós társával emberlákia területől sokszáz kilométernyi távolságban egy hatalmas úszó jégmezőn, az „Északi Sark Tudományos Állomásán” eltöltött. A naplóból, amely nemrég jelent meg magyarul az Athenaeum kiadásában, a következő részletek közöljük, 1937 január 21 és 22-ről.

BŐMBÖLÉS, NYÖGÉS, RECSEGÉS...

„Éjjelre nem aludtam, személyesen akartam meggyőződni arról, hogyan dolgozik Barentsburg rádióállomása. Rossza szikráváfrász van ott. Csak reggel felé bujtam a hálószobába. Mielőtt elaludtam volna, a barométerre néztem: a légnyomás állandóan esik — a vihart nem kerülhetjük el!

Rövid idő múlva felbredtem. Erősen közhöz: — Erős dörgés hallatszik, a jégzajlás megkezdődött...

Kimentem a sátorból: köröskörül — bömbölés, nyögés, recsegés. Öszintén szólnom vártam, hogy ez ilyen borzasztó lármával jár.

Utánam Sirsov és Zsenja is kijött. Mindnyájan feszülten figyeltek. Elhajároztuk, hogy megtekintjük a torlaszokat.

Visszatérve a táborba, kezdtük előkészíteni a szánókat arra az esetre, ha egy másik jégáblára kellene átvándoroznunk. Készenlétben tartjuk az egész tudományos anyagot és a rádióállomást: számunkra ez a legértékesebb.

Petrovics visszatérve közölte: — A szánók egyre szélesebbek.

Elhajároztuk, hogy kajákba ülünk és hozzánk szállítjuk a másik oldalra maradt felszerelést. A kajakot napközben eltemette a hó: csak nehezen tudtuk kiadni, megtisztítottuk, szánókra raktuk és a jég szélére húztuk. Itt azonban nem sikerült vízre bocsátani: a szabad vizet vékony jég takarta.

Elindultunk a szakadék szélén, hogy azta vizet találjunk. Sokáig bolyongtunk, míg végre találunk egy vékony vizsávot: itt vízre eresztettük a kajákat. A jég szélére égő lámpákat állítottunk: világító toronyként szolgálnak majd. Mire visszatértünk a táborba, a kőd még sűrűbb lett. Tapogatózva haladunk a régi nyomon. Ernszt néha a hóra fekkü: és villanylámpájával megvilágította a nyomokat, hogy meggyőződjék helyesen megyünk-e.

JÉGTÖMBÖK AZ ÁGY FELETT

Vidám ugatni kezdett. Az öcskösök visszatértek a szánókkal és a kajakkal, de... emelkedésig nélkül: nem sikerült átállítani. A hóförgőre újra megkezdődött.

A hó vesztéről kering, lapos hóbuckákat emel, és ellepi az ösvéyeket a jégen.

Bemásztunk hálószobáinkba, mint meleg rókalyukakba, de minden felőrában kinézünk a sátorból. Végül már nem bírtuk tovább és felkeltünk.

Petrovics nagyon nyugodtan viselkedik, Krenkellel sakkozik.

Zsenja „jégörö” munkákkal foglalkozik: fekvőhelye fölétt újra „jégtömbök” képződtek. Az én ágyam fölött: a deszkához fagytak a prémek.

Mindnyájan, anélkül, hogy meg egyeztünk volna, hallgatóság megállapodás szerint, nyugodtan viselkedünk: sem nyugtalanságot sem aggodalmat nem mutatunk. Mindenesetre egymást nem nyugtalanítjuk. Négyünknek harmonikus egysége talán e tekintetben nyilvánult meg a leghatározottabban.

Kimentem a sátorból, hogy meg tiszítsam a bejáratot. Mikor az ajtót kinyitottam, egyetlen nagy jégfalat találtam szemben magammal.

IRTÓZATOS JÉGLÖKÉSEK

A jéglökések húsz métert érnek el másodpercenként. A barométer szerint a légnyomás hatszázötven kilométerre esett... A kontinensen lévő meteorológusok közül aligha volt valaki, aki ilyen jelenséget figyelhetett!

Nem tudjuk helyünket meghatározni: a felhők elakarták a csillagokat. Zsenja megkísérte, hogy obszervatóriumába mejjon, de rövidesen visszatért: és azt mondta: — A szél ledöntö az embert a lábáról.

Erre Zsenja azt javasolta, hogy alagutat ássunk a konyhából obszervatóriumába. Sajnos földalatti járatot vágnak a hóba és akkor Fjodorov munkája nem függ a hóvihartól.

Egy helyre gyűjtemény össze a szerszámokat: petróleumlámpákat, tüket a fűtőanyag- és élelmiszerkészletet. Most mindennek kezé alát kell lenni: minden pillanatban várhatjuk a veszélyt.

Pontosan nyolc hónap telt el azóta, hogy a jégmezőn élünk és dolgozunk. Már annyira hozzászoktunk, hogy egészen elfeledkeznek az alapunk és körülöttünk tomboló óceánról. Eleinknek az „Északi Sark” állomásán töltött első hónapjaiban nagy örömmel, ünneppélen ültük meg a jubileumot. Minden hónap huszonegyediké ünnepnap volt számunkra: boróvalóztunk, moskodtunk, konyakot itunk, pazar és bőséges ebédet rendeztünk... Most az ünnepekre és díszbédre kevés a gondunk: a jégnyomás arra emlékeztet: benntünk, milyen bizonytalanul élünk és hogy milyen nagy veszélyek leselkednek ránk.

GYÁSZLOBOGÓ

Már világosodni kezd. Hejyesében a sarki éjszakában megjelennek az első fényugarak, Ernszt el van ragadtatva: — Még sohasem látam ilyen csodaszép hajnalt! — mondja. A szél csendesedni kezd. Gyászlobogót függesztünk ki Vladimir Iljics halálának évfordulójára. Este a sátorba gyűltünk. Ernszt 1906 január 9-ről adott elő nekünk. Az előadás után sokáig beszélgettünk Lenáról és Szállítóról.

A barométernyomás épp oly gyorsan emelkedik, mint ahogy előző nap esett.

5. oldal

DEBRECZEN

Szélesre tárul a kultúra kapuja a nép előtt

A kapitalista társadalomban az úriosztály számára létezik a kultúra. Ez a kis kiváltságos réteg klasszifikációja a műveltséget, a tudományok különféle ágait, a dolgozó tömegek — az elnyomott munkásszámára olykor még a műveltség legalsóbb fokai: az írás-olvasás elsajátítása sem volt elérhető.

Ha egy-egy munkás, vagy szegény paraszti gyermek középiskolába, vagy éppen egyetemre, főiskolára menne — elérhetetlen távolságba került a szülőktől, attól az osztálytól, amelyből kikerült.

Mi lett az „uraknak” nevelt gyermekekből? Önmagukkal és az egész élettel meghasonlott embereké váltak legtöbb esetben.

A szülők nem értették, — nem érthették meg őket. Tőlük távol volt mindaz, amibe gyermekeik belekukkantathattak: a kultúra egy-egy ága.

Vajjon mit tanultak a kapitalista társadalomban a kiváltságosok gyermekei és azok, akik őrülési protekcióval, sokszor a szülők éhezésének árán középiskolákba kerültek?

A főlelkes ismeretanyagokból mindazt, ami a tőkés társadalom érdekeinek megfelel. Hazug történelmet. A kapitalistákat kiszolgáló közoktatás félt a természet-tudományt, megismereteni a fiatalokkal, inkább babonákkal töltötte tele fejüket.

A mi társadalmunkban nem egy kiváltságos réteget — de minden dolgozót kulturált emberré akarunk tenni. Mi szélesre tárjuk a műveltség kapuit minden munkás és dolgozó paraszt előtt.

Fiatalságunk az új iskolákban sajátítja el a világ valódi képét és hogy ne tétongjon hatalmas úr a szülők és gyermekek között, a szülői munkaközösségek és a pedagógusok lelkes munkája az új tanévben megindította a Szülők Iskoláját.

A Szülők Iskolája az esti analízis-tanfolyamokat követően a második lépés a dolgozó szülők művelése felé.

A Szülők Munkaközösségek csoportjai családlátogatások során igyekeznek meggyőzni az elmaradt, maradt szülőket a továbbtanulás jelentőségéről, s hogy a szülők maguk is mások legyenek, mint azelőtt, a szülők iskoláiban dúsz programmal oktatják őket az előadók.

Gál Györgyné megyei felelős elmondja kérdésünkre, hogy külön előadásokban világosítják fel az ovodás, általános iskolás és középiskolás gyermekek szüleit a helyes otthoni nevelésről.

Mit tanultak az ovodás gyermekek szülei és hetenként hány előadást hallgattak?

— Az előadásokat egyszer egy héten, általában vasárnap tartják, mert akkor a dolgozó szülők is nyugodtan el tudnak jönni. Az ovodás gyermekek szüleinek hozzászóló gyermekpedagógusok adnak felvilágosítást, hogy mivel előzhetjük meg a gyermekbetegségeket, a jó napközi otthonról adunk képet, a kis gyermek neveléséről a családban, hallanak a Szovjetunió ovodáiról és szülői munkaközösségeiről — egyszerűen mindarról, ami a kisgyermek életét döntően befolyásolja.

Mi az általános iskolás gyermekek szüleinek tanmenete?

— Első sorban a munkára való nevelés. A gyermek tudja meg már az általános iskola első tagozataiban, hogy milyen különbség van a muliban végzett és a jelenlegi munka között. A szülők otthon beszéljenek gyermekeikkel az új ember-típus szocialista munkájáról. Biznak apróbb-nagyobb kötelességeket a gyermekekre, ez-

zel önbizalmukat, önállóságukat növelik, de fontos a gyermek kötelességérzetének fejlesztése is. Természetesen a szülők példamutatása a leghatásosabb nevelőeszköz. Fegyelmüket szülő könnyen neveli fegyelmre gyermekeit. Az úttörő mozgalom fontosságát szemléltethetik szem elől. Igazi hazafiságra az iskolán kívül a szülők nevelik a gyermekeket. Megtanulják a szülők iskolájában, hogy a játék milyen nagy fontossággal bír a gyermek életében. A játékban mutatkoznak meg legelőször a gyermek képességei, kötelességei tehát minden szülőnek figyelemmel kísérni a kicsinyek játékait és alkalomadtán megfelelően irányítani.

Milyen eredményeket értek el? — Az eredmény nagy, de nem várakozáson felül. A Szülők Munkaközösségek és a Szülők Iskolájának halgatói megértették, hogy az új ember nevelése az egész társadalom feladata. Ahogyan a dolgozó ember új hidakat, épületeket húz a romok helyére, olyan iramban kell elkezdni az új szocialista ember-típus kialakítását. Azt mondhatjuk ma már a szülők nagy része tisztában van azzal, hogy ez a nevelés nem csupán az iskolákra és pedagógusokra hárul, hanem nekik kell komoly segítségnyújtani az iskolai munkaközösségekben belül, valamint otthon családi körben.

Hajdúszoboszló óriási fejlődése az ötéves tervben

Végzetlenül téli évi veri az országút, amikor a gyenge ködben feltűnik Hajdúszoboszló. A gépkocsis percek alatt a város házáig visz. A nyáron pezsgőéletű fűrdőváros most kihalt...

Néhány hónap múlva, már a tavasz közepén újra meglátnak az üdülők. Ezek és ezek jönnek ide gyógyulást keresni, üdülni. Hajdúszoboszló ma már országos hírnév gyógyhely. Az ötéves tervben igazi fűrdővárossá kell válnia.

Hajdúszoboszló új fejlődésének kibontakozó körvonalairól beszélgetünk a város házán Kiss András, a város parasztpolgármesterével és Kolozsvári Lajó főjegyzővel. Beszélgetésünkbe bekapcsolódik Molnár Dániel mérnök is.

VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁS
Az ötéves terv építő munkája Hajdúszoboszlót rendezette és széppé teszi. Városias jellegű azzal növekszik, hogy megvalósul a szoboszlói régi vágya: vízvezeték és csatornázást kap Hajdúszoboszló.

A vízvezeték műszaki előmunkálatait már a hároméves tervben elvégezték. Most már csak pénz kell a megvalósításhoz. Ez pedig lesz bőven, hiszen az országos tervben nem kevesebb, mint tízmillió forint van eltervezve Hajdúszoboszló vízvezetékkel való ellátására!

A csatornázás tizenkétfélmillió forintot szán az országos terv. — Uszatórendszerű csatornahálózatot látják el a várost. A vízvezeték és a csatorna teszi igazán városossá Hajdúszoboszlót.

ÚJ NÉPFÜRDŐ
A fűrdő fejlesztésére külön tervet készített a hajdúszoboszlói fűrdőt kezelő nemzeti vállalat. — A város tervében egy népfürdő létesítése is szerepel. Az állomás mellett épül meg az ötéves tervben a népfürdő. Ezer léghőméter térforogató lesz a fűrdőépület. Közös úszócsarnoka és kádifürdője lesz, a közelben lévő III. számú 300 percliter teljesítményű hőforrás fogja vizet ellátni. A kevéspénzű fűrdővendégek körében bizonyára nagy népszerűségnek fog örvendeni az állomás közelében lévő fűrdő, mert így meg lehet takarítani az állomástól messze fekvő gyógyfürdőig utazás költségeit. Az állomás környékén lakó hajdúszoboszlóiak is várják az új népfürdő megépülését, mert ennek megléteben már ők is kiadhatják nyaranta özbúikat.

KÉTMELETES NÉPI KOLLEGIUM
Hajdúszoboszló ötéves tervében külön jelentősége van a kulturális létesítményeknek. Ez év májusára kész lesz a nagy, emeletes kultúrház modern épülete. A tervet szerint ehhez kapcsolódik egy két-

emeletes népi kollégium. Tizenhat szoba várja majd benne a dolgozó paraszti gyermekeit. A hajdúszoboszlói központi általános iskolában hat tantermet alakítanak át és még egy földalékpályát is kap az iskola: nyolc új, tízzer hatméteres szabványterű tanteremmel. Új iparostanócsirkolat kap az ötéves tervben. Itt már a minisztertanács határozata szerinti magasabb képzést kapják a hajdúszoboszlói iparostanulók.

Az iskolák szertárait, felszerelését is gondolt az ötéves terv. — Megújítják a szertárakat, új, gazdaságos anyagot kapnak a terv beruházásai során. A hajdúszoboszlói könyvtárak fejlesztésére is van jelentős előirányzat az ötéves tervben.

VERSENYUSZODA
Nagyszabású sportlétesítményekkel gazdagítja az ötéves terv Hajdúszoboszló sportját. A meglévő sporttelep kibővítése, tenisz- és röplabdapályával való gyarapítása, létező építése rajta — a város központjában, a Dózsa-út és a Bajcsy-Zsilinszky-út sarkán melegezővel ellátott jégpálya építése — a tornatermek korszerűsítése, sportszerekkel felszerelése — a fűrdő egy 50x25 méteres versenyuszoda építése: ezek az ötéves terv sportelőirányzatai Hajdúszoboszlón.

Az ötéves tervben még előbb valószínű lesz Rákosi Mátyásnak az a mondanja, hogy a legfőbb érték a dolgozó ember. A dolgozó egészségvédelmét fokozottabban szolgálja az ötéves terv Hajdúszoboszlón is.

NAPKÖZI OTTHONOK KÖZPONTI EGÉSZSÉGHÁZ
Három óvodát napközi otthonná alakítanak át. Hajdúszoboszló IV. tizedében — a város tizedekre van osztva — az egytermes óvodát egy földalékpályával már kibővítették és napköziket használnak. Az I. tizedbeli óvodát az idén építik át, a II. tizedbeli később kerül sor.

Központi egészségház épül az Újvárosi-út mellett lévő Vadas kertben a város által adományozott 2400 négyzetméteres területen. Pavilonrendszerrel több kis épület fogja adni a központi egészségházat itt lesz a szülőotthon is.

HAJTATÓHÁZAK A KERTÉSZETBEN
A terv öt esztendőjében járdák építésére, utcák burkolására, fásítására, parkok létesítésére is nagy összegeket fordítanak. Kibővítik a városi kertészetet, amely most már községi vállalat formájában működik, hozzátéve: eredményesen. Új hajtatóházak, melegezőházak épülnek az ötéves tervben. — Kihasználják a melegező fűtőérté-

Téli esték a gépállomásokon

Nem töltik tétlenül a téli munkaszüneti napokat sem a gépállomások dolgozói. Vegyük például a nádudvari gépállomást. A hosszú téli napokon, a tavaszi munkák nagy feladataira készülnek fel. — Két brigád alakult a géprezések javítására, a traktorok karbantartására és ezek a brigádok minden nap rövid értekezletet tartanak, melyen nemcsak az észszerű javításokról, hanem a tavaszi munkáknál bevezethető újításokról is folyik szó.

Szatmári Imre és Kardos Lajos traktoristák újítási javaslataikkal állottak elő, melyek a gyakorlati kipróbálás után beváltak és a ta-

vaszi munkáknál már fel is lehet használni őket. Így a normát többszörösen túlteljesítik majd.

A brigádok nemcsak a gépállomások gépeinek javításával és jókarbelyezésével törődnek, hanem elmennek a termelőcsoportokhoz és az ott szükséges javításokat is megcsinálják.

A termelőcsoportokkal való szoros kapcsolat megteremtését jelenti a gépállomási tanfolyamok megindítása melyben részt vesz a termelőszövetkezeti tagság. Esténként a Szabad Föld Téli Estéken találkoznak és megvitatják közöri problémáikat.

Különösen sok szó esik a Szovjetunióról. A Szovjetunió mezőgazdaságának tapasztalatait vesztük át és meglátjuk, hogy a fejlődés során a gépállomások téli estéi sokban hasonlítanak a szovjet gépállomások életéhez. Mert a Szovjetunió gépállomási dolgozói számára a téli hónapok nem tétlenkedést, hanem rendkívül fontos az egész esztendőre kiható munka időszakát jelentik. Ezekben a hónapokban készítik elő a gépeket az elkövetkező mezőgazdasági év nagy munkáitára. —

A tél első fele megfeszített munkában telt el. A gépállomások vezetői minden este összehívták a brigád- és traktorvezetőket megbeszélésre. Kimutatták a napi eredményeket és kijelölték a másnapi feladatokat.

JOBBI MINŐSÉGET!

A javítás munkálatok meggyorsítására és a minőség emelésére sok észszerűsítést vezettek be a gépszerelők. Pével Gavrilov szerszámunkos azzal, hogy úgy esen használta ki a szerszámokat naponta kétszeresen söt háromszorosan túlteljesítette a normát. Sok termékeny ötletet vittek be munkájukba Maxinov villanyserelő, Lovin bádogos, Sztricskov, Koszjakov és még több traktorista. A munka hatékonyságát biztosította a szerelés minőségére vonatkozó szigorú ellenőrzés. Egyetlen alkatrészt, még újat sem szabad ellenőrzés nélkül behelyezni a gépbe.

CSOPORTOS MÓDSZER

A gépek javítása csoportos módszerrel történik. Minden brigád a gépeknek csak bizonyos alkatrészeivel foglalkozik. A traktorokat és kombájnokat szerszerelik és egyszerre több szakműhelyben javítják. Amíg az egyik műhelyben folyik — mondjuk — a motorold dugattyús részének vizsgálata, addig a másikkban elkészülnek a villanyserelési javítások és más gépalkatrészek szerelési munkálatai. A traktorok, talajmunkáló — és vetőgépek javításával már január első napjában elkészültek a szovjet gépállomásokon. Most a kombájnok, különféle cséplőgépek, válogató és aratógépek javításához kezdenek hozzá.

A téli hónapokban a munka befejeztével a gép- és traktorállomások dolgozói összegyűlnek a klubokban, ahol társas megbeszéléseken foglalkoznak a munka közben felmerült problémákkal és a minőség emelésének kérdéseivel. Szaktanfolyamok is folynak ezekben az estéken. A körzethez tartozó agrónomusok minden héten agrotechnikai szemináriumot tartanak. Nemcsak a gépeket készítik elő — az embereket is. Az agrotechnikai munkaközösségekben és a traktoriskolákban száznál képezik ki az új traktor- és kombájnvezetőket, de továbbképzésre járunk a régiók is. Az 1950-es év mezőgazdasági munkálatai olyan kitűnően készülnek fel a gép- és traktorállomások, hogy minden eddiginél nagyobb segítséget tudnak nyújtani a szovjet mezőgazdaságnak.

A NADUDVARI

nádvágók között

Nádudvar, január hó.

Autóink garázdáitól van a rázó út szélére, ahogy Nádudvar felé megyünk. Az út mentén egy nagy épület tűnik elő, vidám gyerekek gondtalan kacagását hozza felénk a szél. Az épületen tábla: „Nádaszégi általános iskola”.

A nádudvari határban járunk már. S hogy Nádudvar is, Nádaszég is honnan kapta a nevét, azt is megátjuk a következő percekben. Az út a Kőseley mellett visz el. A kis folyócska itt, ott kiszélesedik, vizét olvadozó jég takarja. Nád és nád mindenütt a Kőseley mentén.

Bent Nádudvaron a DEFOSZ-iroda padján tucatnyi paraszt. — Ahogy belépünk, éppen a nádvágásról beszélgetnek. Halgassunk csak oda:

— A nemzeti vállalat jól fizet, bezzeg a Tolnay kegyelmes úr idejében...

— A „Dimitrov”-csoport is neki járt a nádvágásnak.

— Ugrál, a juhász, meg az öreg Papp József, nyugdíjasként haló porában, azok voltak ám az ügyes nádvágók.

Leülünk mi is a padra, Boros István, Komáromi Antal, meg Nyikos János közé. Ok beszélnek el aztán nekünk hogyan is megy ez a különlegesen nádudvari mesterség. (Igaz ugyan, hogy Hajdúszoboszló határában is folyik nádvágás, ott jártunkban hallottuk is, hogy egy tízholdas területről 11.000 kévét vágják le — de hát mégis Nádudvar az igazi hája a nádnak, meg a nádvágásnak.)

— Az aratással is felér ám minélünk a nádvágás — mondja Komáromi Antal. — A napzámás

ember csakannyit megkeres a nádból, mint ha elmegey részese aratónak.

No lám, két aratása van a nádudvari embernek...

— Akkor vágjuk a nádat, amikor a legerősebb a foga az időnek. Ha már novemberben jó, erős a fagy, akkor már korán nekiláthatunk a munkának. Az idén nem jó idő járt ránk. Csak most az elmúlt hetekben fagyott be a Kőseley. Mert csak ha erős a jég akkor mehetünk rá. Már pedig a jégben könnyű vágni a nádat, „hajóval” már szaporítanabb. Hiszen öt-hat kévét állig vágunk, máris vissza kell fordulni a partra, mert teli a hajó — mondja Boros István.

Lassítjuk a magyarázat iramát. Tisztázzuk a fogalmakat. Még azt sejtettük, hogy a „hajó” nem valami óceánjáró, legfeljebb egy kőnyű kis ládikó amellyel a sekély Kőseley vizén járni lehet. De már a kéve nagyságát illenek meg tudnunk, tehát.

— Töbibe vágjuk le a nádat és kévékbe gyűjtjük. Egy szabályos kévének 80 centi a körmérete, 27 az átmérője. Azért mondjuk, hogy szabályos a méret, mert a régi nádkupecsek „bajomi kévét” csináltak egy-kettőre. Megvették egy pengőért a kévét aztán mindjárt kétfelé, háromfelé osztották. Úgy faluztak vele. Minél messzebb jutottak, annál kevesebb volt a kévében. Bajomban már öt szál volt csak benne.

Ha már a múltat tartjuk, hogy fizetett régen a nádvágás?

— Nem valami bősegegen. Negyedikbe ha vághatuk már boldogok lehetünk. A nádasok jó része a Tolnay „kegyelmes úr” volt, meg a Hartsteinoké. A „kegyelmes

úr” államtitkár is volt, a MÁV-nak is valami vezérigazgatója. — Nem nagyon törődött a nádudvari 3-400 holdas birtokával a sok nádasossal. A bitang ispánjai kiszarolták a szegény embert, ő meg csak élvezte a nyolctétele állagát.

— Ma már jól megy a sora a nádvágó embernek is. Nemzeti vállalat veszi át a nádat, jól fizet érte. Hiszen tudjuk mi azt, hogy fontos dolog. Az építkezéshez kell ám a jó nád. A termelőszövetkezeti csoportok tagjai is nekilátnak ilyenkor nádat vágni. A „Lenin”-csoport a Vajózugban, a „Dózsa” meg a Hajósban vágja a nádat — veszi át a szót Nyikos János.

A szerszámokra terejük a szót. — Csakolyanok azok, min szék esztendővel ezeltől. A kasza hegyiből levágott daraból eszkábáljuk a nádvágót. Olaj fogja vele az ember a nádat és úgy vágja. A toló már sokkal jobb. Hosszú rúd végén van a vágó-szerszám, két káva is van rajta azok közé borul a nád. Két ember dolgozik vele, kétszáz kévét is vághatnak vele egy nap.

— A jégben csak nekiramodnak vele a vágók és aztán dül a sok szál. Könnyen, szaporán megy a vágás vele...

Visszatér a beszélgetés fonala az időre Bizony ez az olvadókönyv idő nem jó. Kemény, csikorgó hideg kellene a vágáshoz.

— Nohiszen csak nem eszi meg a farkas a telet. Majd csak megjön, aztán nekilátunk.

Mi is ezt kívánjuk nekik és visszagondolva arra, hogy egy aratással is felér a nádvágás, így búcsúznak tőlük:

— Jó aratást!

A Magyar Szabadságharcos Szövetség az indiai dolgozókért

A Magyar Szabadságharcos Szövetség az alábbi táviratot küldte Nehru-nak, az indiai kormány miniszterelnökének:

„A Magyar Szabadságharcos Szövetség megdöbbenve értesül, hogy az egész haladó emberiség tiltakozása ellenére a korábban tartóztatott és halálraítél 30 indiai hazafi közül január 22-én 13-at az indiai bíróság rendeltetére

ki akarnak végezni. Mi szabadságharcosok követeljük hogy az indiai kormány e törvényellenes és az egész haladó emberiséget sértő rendeletét azonnal helyezze hatályon kívül, az elítélteket bocsássa szabadon és az indiai hazafiak, szabadságharcosok ellen elkövetett brutális tömeggyilkosságokat és azok kísérleteit azonnal szüntesse meg.”

A Vörös Csillag üdülőben pihentek a hajdumegyei parasztok is

Decemberben elutaztak és a vonat már vissza is hozta őket. Két hét alatt felejthetetlen élményben volt részük... A Vörös Csillag üdülőben, a budapesti Szabadsághegyen pihentek ki egész esztendő dolgos munkáját. Ok voltak a legjobbak a terménybegyűjtésben a termelőcsoport munkájában, a számbanban, vetésben és a dolgozó nap kormányja ezzel az üdüléssel jutalmazta meg külön is jó munkájukat.

Elbeszéli Kovács Ferenc, Mezei András, Kisszepsről id. Hajdú János, Varga Imre, Hajdúböszörményi Fazekas tanyai termelőcsoporttól Sánta Mihály, Szolnoki Sándor Nádudvarról a Szabadság termelőcsoporttól B. Nagy Sándor és K. Nagy Gábor, a Dimitrov termelőcsoporttól Skupi István, Kiss Antal vettek részt az üdülésen. Kipihentek, vidáman érkeztek vissza a gyönyörű üdülőből és örömmel számolnak be élményeiről.

Kiss Antal a következőket mondja:

— Soha életemben még csak el sem tudtam képzelni, hogy ilyen csodaszép helyre, ilyen környezetbe kerüljek. Az első napokban idegenkedve ültünk le a bárnyofotelekbe, szótértünk, nem a terem előttünk valamilyen liberális inasféle, hogy elküldjön bennün-

ket. De ez egészen rövid ideig tartott, ez a szorongó érzés. Szeretettel fogadtak bennünket és megérezüst, hogy az üdülés, a kényelem most már visszavonhatatlannal és végérvényesen a miénk. Dolgozó parasztok is, akik ilyen fényes terebbe soha a lábukat sem teheték be, mint az üdülő közös társalgója.

— Ugy van — bólint rá Mezei András is. Elgondolkoztató volt az első este a fényes tereben a rádió mellett, a ragyogó fehér asztaloknál, a pompás vacsora után. Miesoda óriási változásnak kellett végbemenni ebben a megváltoztat-hatatlannak hitt magyar életben, mely tennünkkel dolgozó parasztok is emberi sorba emelt és munkánk után a pihenést is biztosítja számunkra.

— Pihentünk, szórakoztunk, nagy sétákat tettünk a budai hegyek között és az egész üdülés úgy pergett le, olyan gyorsan oly észrevétlenül, mint egy csodálatosan szép film...

A beszélők elhallgatnak... Gondolatainkban bekalandozzák a kedves emlékek helyeit és velük vagyunk gondolatainkban. És tudjuk, hogy nem film, hanem valóság az egész, az épülő szocializmus egyre szebb és szebb méreteiben kibontakozó valósága.

FÖLDES ÖRÖME

a villany és az épülő egészségház

Már messziről világít a téli éjszakában egy piros fény, ahogy a sáros, rázó út Földes felé közeledünk. A földesi község házáinak tetőjén vöröslik egy ótágú csillag. Ennek a fénye irányítja az utast a község felé.

Egy hónapja világít a földesi község házában a csillag. December 21-én, a nagy Szűz napi ünnepnapján gyulladt ki a villanyfény a községben. A Magyar Dolgozók Pártja, székházában, a DEFOSZ-ban és a község házában, ott, ahol a község dolgozó parasztjainak járóvendő újat irányítják egyenesbe.

Még ma is ez a legnagyobb öröme és büszkesége a földesieknek: a villany. Hogyne, hiszen évtizedeken át visszafelé a keserves panasz, a hiásválói instanciázás a villanyért. A felszabadulás és a jövőépítő tervek ideje hozta meg Földesnek azt, hogy a község utcáin már van közvilágítás és most már a paraszti házakba is beköltözik a fény.

Az elmúlt év októberében kezdték meg a villanyvezeték építését. A Mezővil. NV dolgozói és a földesi napzámások jó munkát végeztek. A szűz napi munkafelajánlás határnapján már állt a vezeték.

A község lakosai társadalmi megajánlásból 32.000 forintot adták össze. Ebből az összegből sok tapasztalást tudtak alkalmazni az oszlopok felállításának, a vezeték kihúzásának és más munkák elvégzésére. Naponta mintegy húsz napzámás dolgozott, nem is volt munkanélküli Földesen a villanyvezeték építése idején.

Most bővítik a közvilágítást. Eddig már körülbelül ötven égő világít a köves-úton, a mellékut-

cák közül pedig a Széchenyin, az Andrássy, a Bajcsy-Zsilinszky, a Dózsa és a Deák Ferenc utcán. A magánházakba is ezeken az utcákon vezetik be először a villanyt. Február közepére már az eddig jelentkezett 230 földesi dolgozó paraszti házában a legtöbbjében villany fog égni.

Az egészségház építése felé fordul még a földesiek figyelmé. Kiss István nyugatra menekült és vissza nem tért Horthy-vezéresed házát elkobozták és ezt alakították át modern egészségházzá.

Két betegszobát, egy elkülönítőt, egy zülösobát, egészségvédelmi tanácsadó céljára három más helyiséget, rendelőt és egy lakást foglal magába az egészségház. Két betegszobájában a szülő nőket is elhelyezhetik. Az elkülönítőbe fertőző beteg kerül. Három helyiségben a zöldrekeresztés egészségvédelmi tanácsadó kap otthont. Itt lesz az iskola fogászati rendelője is. A zöldrekeresztés védőnép-keresztés lakást kap az épületben. Még külön ótágas szülőotthon is kapcsolódik az egészséghához.

Az ágyneműket, párnákat, lepedőket a földesi MNDSZ asszonyai társadalmi úton teremtik elő. Lelkes munka folyik az MNDSZ-ben, hogy időre elkészüljön minden.

Az egészségház üzembe állítása jelentős lépés lesz a földesi dolgozó parasztság egészségvédelmének fokozása terén. Eddig csak kulákok engedheték meg maguknak azt a „luxust”, hogy súlyosabb betegség esetén a debreceni kórházba, vagy klinkára vigyék hozzátartozójukat. A földesi kisparaszt egészségvédelmi eredményesen fogja szolgálni az egészségház, amely máris olyan, mint egy kis kórház.

A község főútvizellárásában javulást fog hozni egy új ártézi kút

furása. Azt remélik, hogy az új kút, amely az egészségház közelében lesz, bő és jó vizet fog adni. Kell is, mert ez a kút látja el az egészségházat és az iskolákat ivóvízzel. Pozitívan kell lennie az új kútnak, azaz olyannak, hogy a víz magától törjön fel a föld színére. Az eddigi földesi kutak közül több csak szivattyú segítségével adja a vizet. Az új kút furása már javában folyik, a fúró már 186 méter mélységben jár.

Nem lenne teljes Földes mai életéről szóló beszámoló, ha nem emlékeznénk meg a „Petőfi” termelőszövetkezeti csoportról, mely Takács Lajos elnök és Szűz István titkár vezetésével az elmúlt év őze óta eredményesen működik a maga 297 holdján. A jó példa hatása, hogy Földesen is egyre többen kívánnak termelőszövetkezeti csoportba belépni. A középparasztság körében, amely Földesen igen erős és egy ideig ingadozott az oszállyharcban, szintén nagy az érdeklődés a termelőszövetkezeti csoport iránt. Több, a község életében jelentős szerepet játszó, tekintélyes középparaszti lép be a közel hetekben termelőszövetkezeti csoportba.

A híres földesi tejszövetkezet most kieserült, új vezetőséggel lát neki új feladatait elvégzésének. Gara Sándor termelőszövetkezeti csoportbeli dolgozó paraszt lett az új szövetkezet elnök és most már vége a földesi szövetkezetben nemcsak a kulákok uralmának, de az ezt követő „családi politikának” is. A döntő a közönség, a falu dolgozó parasztságának az érdeke!

Földes dolgozó népe bizakodva indul az öt éves tervnek. Tudja, hogy mint az ország anyai más községének, neki is a fellendülést, a jobb jövőt hozza a Terv!

Az ország legidősebb kiváló munkása a 74 éves debreceni Tóth Endre

A Népből 10-es árudájában a puli mögött találjuk Tóth Endrét, egyszerre két vevőt szolgál ki fiatalos fürgeggel, inganyagokból végek tornyosulnak már a pulton.

Nem hinné senki, hogy Tóth bácsi már 74 éves. De ha látjuk, milyen gyorsan, frissen és pontosan adja mindenki elé épp azt, amit szeret, akkor elhisszük, hogy részolgált jó munkájával a legszébb kitérésre, a kiváló munkásnak járó ezüst ótágú csillagra.

Tóth Endre Magyarország legidősebb kiváló munkása. Az elmúlt kedden kapta meg Lelkes Jenőnek, a kereskedelmi alkalmazottak szakszervezete területi titkárnak kezéből a kiváló munkáskitérését.

— Ötvenkilenc éve dolgozom a szakmámban, negyvennégy éven át voltam egy üzletben, de most vagyok a legboldogabb — mondja és féltő gondtal veszi elő a kis piros tokot, benne a jelvény. — Erre vagyok legbüszkébb — a tekintete végigsimogítja az ótágú csillagot.

Mivel is érdemelte ki Tóth Endre a kitérését?

Ő maga nem mondja, nagyon szerény ember Tóth Endre. Balla Lajos, az áruada vezetője beszél helyette:

— Tóth kartárs korát meghazudtolva két fiatal munkatárs munkáját végzi. A munkához való viszonya olyan, hogy csak példaképül állhat minden kereskedelmi dolgozó előtt. Sok ilyen bolos-

ra van szüksége a szocialista kereskedelemnek!

Szűcs Pál, a termelési felelős már konkrét számokkal ismerteti Tóth Endre jutalmozott munkáját.

— Az ügynevezett különleges áruk értékesítése — ez az, amit Tóth kartárs példamutatóan végez. A normát nálunk a forgalom jelenti. Tóth kartárs normája 600 forint; lenne, de ő nem egyszer 3800 forintig vitte az eladott áruk értékét. A szűz napi munkát alatt adta el a legelső áru, de minden napos munkájában is sokszorosan túlteljesíti a forgalomból adódó normáját. De nemcsak az eladásban mutat példát a fiataloknak, hanem abban is, hogy állandóan tanul, képezi magát. Fiatal kollégáit is állandóan tanítja, szakmai tapasztalatait átadja és munkáját a jó kollektív szellem jellemzi.

Tóth Endre mindent nem hallgatta végig. Már az első szavaknál otthagyták bennünket és amikor keresésére indulunk már két ingerevalót adott el egy fejkendő parasztrasszonynak.

— Jó vásárt csinált Takácsné asszony — mondja neki.

— Nevéről ismeri a vevőt — sugja oda nekünk az áruavezető Takácsné nyugodtan viszi el az anyagot. Nyugodt lehet benne, hogy jól vásárolt, mert a szakma megbízhatóságáról, szakértelméről ismeri kiváló munkása adatait, a 74 éves Tóth Endre.

A szovjet sztahanovisták válasza a magyar építőmunkások érdeklődésére

Moszkva. A moszkvai rádió ismerteti a Magyar Építőmunkások Országos Szövetségének székházán dolgozó magyar munkásoknak a szovjet sztahanovistákhoz írt levelet, amelyben arról írják, hogy szeretnék minél jobban dolgozni hazájuk számára a béke és a demokrácia táborának megszilárdítása érdekében. Azt a kívánságukat fejezik ki, hogy a moszkvai rádió útján szeretnék közleményeket hallani a szovjet sztahanovisták munkatapasztalatairól.

A magyar építőmunkások érdeklődésére két leningrádi sztahanovista építőmunkás válaszolt. Kulikov kőműves válaszában kifejtette, hogy a magyar dolgozók levelet nagy érdeklődéssel olvasták. Örömmel adja át saját tapasztalatait. Kulikov ezután közölte, hogy brigádjával 14-15 ezer téglát raknak le egy váltás alatt, ami jelenleg felülmúlja a normát. A sztálini műszak alatt 16-18 ezer téglát is leraktak. Munkamódszereikről már tudomásuk van a magyar munkásoknak. Ez Szavljugin módszere, amelyet ő maga mutatott be Magyarországon. Munkájukban az új az, hogy Kulikov saját rendelkezésre készült szerszámot használ. Az első pil-

lantásra közönséges kőműveslátnak látszik, amellyel a falazatot egyengetik, vakolják. A szerszám mégis abban különbözik a régiről, hogy éles a széle, tehát nemcsak vakolásra, hanem a téglá hasítására is alkalmas. Ez az egyszerűnek látszó változtatás megkönnyíti a munkát és a termelékenységet is jelentősen növeli.

Végül brigádja nevében advoztelt küldte a magyar szaklarsáknak. Kulikov úzenetéhez Leningrád legjobb vakolómunkása fűzött néhány szót. Két egyszerű szerszám használatát javasolta a magyar építőmunkásoknak. Az egyik egy görgős járatu alumínium sablon, amely lehetővé teszi a függőleges felületek gyors simítását. A használat különösen nagy felületek vakolásánál előnyös. A másik egy sarokkiképzéshez készített sablon, mely kezdők számára is lehetővé teszi a sarok gyors kiképzését. A szovjet sztahanovisták végül közölték a magyar építőmunkásokkal, hogy elküldték nekik a szovjet sztahanovisták újtársait ismertető füzeteket. Ebben részletes választ találnak a szovjet munkásokhoz írt levelet minden kérdésre.

Emelkednek az árak, nő a munkanélküliség Ausztriában

Bécs. (TASZS): Az Osztrák Kommunista Párt lapja, az Österreichische Volksstimme adatokat közöl, amelyek Ausztria dolgozó tömegei életszínvonalának nagymértékű csökkenésétől tanuszkodnak. Félév alatt — 1949 májusától novemberéig —

a közúti közlekedési árak 100 százalékkal emelkedtek, az általános munkáscsalád ugyanazoknak az áraknak a beszerzésért novemberben 204 shillinggel többet fizetett, mint májusban.

Kisorsolták a népi ülnököket a felsőbb bíróságon

Február 1-től kezdve a népi bíróságról kisorsolták a népi ülnököket, a dolgozó nép megbízottai bevonulnak az igazságszolgáltatásba. — A debreceni járásbíróságon és megyei bíróságon már megjelentek a sorsolást szombaton eszközölték a debreceni Felsőbíróságon. A járásbíróságon nyolc tanács lesz, ezek mindegyike két népi ülnökből

és egy szakbíróból áll. A megyei bíróságon hat tanács működik február 1-től, a tanács tagjai három népi ülnökből és két szakbíróból kerülnek ki. A Felsőbíróságon három büntetőtanács működik, a Felsőbíróságnál a tanács három szakbíróból és két népi ülnökből áll.

A sorsolást dr. Mátéfy József, a Felsőbíróság elnöke ejtette meg. A sorsolásnál jelen volt dr. Percz László főállományú ügyvédje, — A Néprontot és az MDP-t dr. Valentiny Tibor, az igazságügyi alapszervezet titkára képviselte.

A sorsolás eredményeképpen népi ülnökök lettek a Felsőbíróságon: Földi József munkás, MÁV Kófia XXVI.-2. Szabó Dezső munkás, MÁV Kolónia IX.-7. Tisza Lajos földmunkás, Kút-utca 112. Keserű László munkás, Kőleány Sámuel-utca 12. öv, Varga Sándorné dohánygyári munkásné, Csillag-utca 47. Nagy István dohánygyári munkás, Létai-út 58.

Pótülnökök: Gál István gyári munkás, Karálys-utca 95. Györfi Ferenc pénzeszedező, Kőleány-utca 24. Dobos László pénzeszedező, Csapó-utca 24.

A népi ülnökök február 1-én lesznek esküt, fogadalmat ünnepélyesen.

Járdaépítés Püspökladányban. A járdák eléggé elhanyagolt állapotban voltak ezidég Püspökladányban. A község öt éves tervények már az első esztendőjében nagyarányú járdaépítés szerepel: a főtér a község háza elől a volt „Rákóczi”-ig, ahol most a földrajzi veszővel kezelt szék háza van, épül egy széles járda, innen pedig a Püspök-utca az állomásig

HETI

kezdőnk

FEBRUÁR 21-én volt 26 éve, hogy a szovjet nép, a nemzetközi munkásmozgalom és az egész haladó emberiség lángész vezetője, forradalmi vezetője Vladimir Iljics Leni örök méltóképpen személt. A haladó világ méltóképpen emlékezik még Lenin halálának 26. évfordulójáról. A szovjetunió valamennyi városában, és községében keményen ünnepségek emlékeztetnek meg a Bolsevik Párt és a szovjet állam megalapítójának halálának évfordulójáról.

Lenin emlékének áldoz a dolgozó magyar nép, a magyar Rádió több előadásában emlékezik meg Lenin halálának évfordulójáról, az Oporházban díszelőadást rendeztek.

A MAGYAR KÖLÖNYVMINISZTERIUM a hági Nemzetközi Bíróságnak adott válaszában válaszban visszautasította az amerikai—angol beavatkozást, és elhatározta, hogy az impérialista angolszász hatalmak az Egyesült Nemzetek Szövetsége és a hági Nemzetközi Bírósághoz fordulnak a magyar beavatkozást, üzből felhozva a magyar beavatkozást Magyarországra részéről történt állítólagos megsértését. A magyar kormány megdöntöhetetlen érvekkől és bizonyítékokkal mutatja rá, hogy az angolszász hatalmaknak semmi alapja és joga nem volt arra, hogy az általuk mondvaeszmélt viták kérdését üzből a ENSZ-hez fordítsák, az egész eljárás jogellenes, a magyar kormány nem áll módjában részt venni a hági Nemzetközi Bíróság előtt folytatott eljárásban.

A SZOVJET KÖLÖNYVTÉTEC követelte, hogy az Egyesült Nemzetek Szövetsége minden bizottságából, Biztonsági Tanácsból zárják ki a Kuomintang képviselőit, mivel jogszabálytlanul ülnek ott, nem képviselik a kínai népet. A Szovjetunió hangsúlyozta, hogy nem vesz részt a Biztonsági Tanács munkájában, amíg el nem távolították a Kuomintang képviselőit. Anglia közölte, hogy folytatott az ENSZ-ben előző elismeri a Kínai Népköztársaságot, de ugyanakkor nem támogatja a szovjetunió követeléseit a Kuomintang képviselő távolítását az Egyesült Államok és osztrák továbbra is a Kuomintang képviselői támogatását jelenléte mellett foglalták állást, mire a Szovjetunió és a népi demokratikus köztársaságok közösen kinyilvánították az ENSZ bizottságokból, Mao-Cu-Tung a Szovjetunióbarát idők, megítélte a Leningrádot, majd visszautazott Moszkvában. A Kínai Népköztársaság központi népi kormányának elnöke barátai körében tárgyalásokat folytat Moszkvában. A kínai népi kormányt elismerte Svédország is.

A COLOMBÓI ÉRTEKEZLET, amelyről az imperialista táborban oly sokat vártak befolyásolták — egy semmit mondó nyilatkozattal. A zárónyilatkozat célja nem egyéb, mint a tényeket tudni a leplezésre irányuló törekvés. A hivatalos jelentés közzétételével szemben a nyugati sajtó nagyszámú ismételten ismételték, hogy a colombói értekezlet résztvevői éppen a legfontosabb kérdésekben nem tudtak meggyezni, és a tárgyalások eredménytelenül zárultak. Az angol és az Egyesült Államok között fennálló ellentétet a kínai kérdésben, nem sikerült összehangolni az ellentétes érdekeket.

BERLINBEN UJABB PROVOKÁCIÓ történt: amerikai páncélos nyugat-berlini rendőrök szállták meg a vasúti igazgatóság székházát, brutális erőszakkal léptek fel, szétszórta az egy szakszervezeti érdeklődőt, amely a székházban ücsögött. A támaszó, p.ovo katonái Berlin dolgozóinak falhaborúját váltotta ki, tömeggyűlést tiltott. A köznevelési és a népi dolgozók az amerikai erők közvetlen közeledésére voltak a súlyos tárgalmi zavar a városban és a vizitációkban. A fellegesség kidrógoló az amerikai megszálló katonai hatóságoktól, terhelte, az amerikai háború utáni imperialisták jó eszközre találtak a nyugat-berlini rendőrségben. A német dolgozó nép egyembereként tiltakozik az erőszakos intézkedés ellen.

HATALMAS, lenyűgöző fejlődésről számol be a Szovjetunió minisztertanácsa melletti működő Központi Statisztikai Hivatal, 1949-ben 17 százalékkal emelkedett a szovjetunió nemzeti jövedelme, a szovjet ipar a múlt év utolsó negyedében 53 százalékkal mutatta fel a háború előtti formát, a beruházások 20 százalékkal emelkedtek, 21 százalékkal több áru jutott a lakosságnak, amelynek az életszínvonalát még tovább javított a mezőgazdaság gépesítése is előrehaladt, jelentős sikereket ért el a kultúra frontján. A szovjet ember öni L. áldozó munkája, fokozott teljesítménye, a tervezési gazdaságok feltehetően a nagy fejlődést, szép eredményt.

IFJUSÁG

Diákok kerékpáros brigádja

könyvet visz

a tanyavilág lakóinak

A hegyes iskolából már több száz várákhoz a tanyavilág lakói. — Papp György bácsi tartja szóval a társaságot, beszél a gépesített mezőgazdaságról, a szovjet tudomány nagy vívmányairól, amint azt a Szabad Föld Téli Estéken hallotta. A többiek hevesülőleg bólogatnak. Az elmúlt évek eredményeiből izellőt kaptak már, hogy mind az szinagás, amit a fejlett, nagyüzemi társaságok, a gépesítés előnyeiről hallottak.

— Azirán gyűhetnének a mi gyerekeink azokkal a könyvekkel — áll fel Katona Lmre. — Nekem ma Panfjorov „Virágzó föld”-jét ígérték. Meg is nézem, nem jönnek-e még.

— Rossz az út, csúszós. Nehéz a kerékpárral — végébe Szőke Lajos termelőszövetkezeti tag. — Nem esoda ha kősek.

De már fel is tűnök a kanyarnál a fiúk. Tíz fiatal diák kerékpárral. Csomaglártójukra részlezzve egyenként 20—30 kötet könyv. Kipírult arccal ugrálnak le a gépekről és melegen simul tenyerük a dolgozó parasztek kérés kezébe.

— Elhoztuk, amit megígértünk — mondják és örömtől kipírult arccal osztogatják ki a köteteket.

— En llijn „Hogyan lett az ember óriás” könyvét kaptam — örvendezik Lapos Gyurka VII. általános iskolás.

— Erre már régen látt a fogam — simogatta végig Becsés Lajos Solohov „Csendes Don”-ját.

Percék alatt kiosztják a 250

könyvet a diákok. Kicsit megpihennek megisznak egy csésze meleg teát. Közben elbeszélgetnek Kis Ernővel, a kerékpáros kultúrbrigád vezetőjével.

— Őszel, a tanév kezdetekor szervezedtünk kerékpáros brigádba — mondja —, hogy ellássuk jó könyvekkel, olvasnivalókkal a tanyavilág és közeli falvak lakosságát. Könyveket a népművelés és IKSZ útján kaptunk. Külön öröm számunkra a szombat délután és vasárnap amikor kijöhetünk és elbeszélgethetünk itt. Aztán azzal is tisztába vagyunk, hogy fontos szolgálatot teljesítünk. Kultúrunka — teszi hozzá büszkén.

— Ugy várjuk már ezeket a gyerekeket — mondja Tóházi Károly —, mint a legkedvesebb vendégeket. — Megzinesítik az életünket, Olyanok ezek az olvasmányok, hogy hetekig tudunk beszélni róluk. Móriestől a „Hét krajcár”, líléstől a „Kárpáti rapzódia”, Azlán Gorkijtól az „Anyá”. A szivünk elszorult a szépségétől, Eletek irnak ezek, a mi életünket, egyszerű embereket.

Közben a kerékpáros brigád már útra készül. A kiolvasott könyveket beszédtek, fejszajlátk a csomaglártóra és azt viszik vissza.

— Szabadság! A viszontlátásra mához egy héttel — cseng után a hangjuk, Ugy száll, mint egy boldog nevetés.

Igy találkozik a magyar és szovjet irodalom, kultúra szeretetében a diákbrigád a falu lakosságával.

Malájok földjén

(I. Gajgajonko úti. Jégyszeti-

hő)

A singapuri rövben halad el hajónk. A gyönyörű szigetek pálmák és bam, büszkék veszik körül, de a zöld ták között sűrű drótkerítésből font mages fal bukkan elő. Mögötte fubarokk emelkednek, ahonnan emberek száza rohannak ki, amikor meglátják hajónk szovjet zászlaját. Kiabálnak, kezükkel intgetnek, összeszorítják öklüket, úgy ahogy a munkások szoktak az egész világban, amikor üdvözölszre emelik kezüket. Kifáradok hallatszanak felénk: „Éljenek az oroszok! az oroszok jók!... Szatint!...”

A dörögés menten géppuskás angol katonák járják fel a par-

ten. Az angol révész felvilágosít, hogy a drótkerítés mögött gyűjtőtábor húzódik. Később kiderül, hogy a táborban helyezik el az angol hatóságok az ország minden részéből idehurogolt felekezőket, a népi felszabadító háború harcosait. Nem sokáig tartják itt őket. Valamennyiőr egyformán azt a „dísz-nózt” állapítják meg az angol egészségőrök, hogy „partizánok — vesé-lyes”. A gyűjtőtáborból börtönbe kerülnek, vagy kivégzik őket.

Singapurt fel sem lehet ismerni azóta, hogy 10 évvel ezelőt jártam itt utoljára. Nagy változások történtek. Akkor kereskedők nyüzsgöttek a kikötőben, most nyoma sincs ennek. A révre sötét tropusi éjszaka borult. Singapurban sok ezer fény gyullad ki, fehér sárga, kék fények, de vörös minos közöttük. A vörös fényreklám az angolok utasítása szerint tüss, amióta a népi felszabadító mozgalom harca vörös zászó alatt folyik. Az egész országban rendkívüli hadiállapotot hirdettek az angolok.

Atvágunk az főútvonalon, az angol negyedbe jutunk. Az ötteni Döletk esendések, tágasak, előkelőségek. A kizsálgatókó suhogó selymekben, párisi partomóktól illatosan sürgönek. Forognak az üzletekben. Nyugalmukat zölt nyomon a tropusi ruhába öltözött rándörök örzik.

A kínai és indus városrészen is az üzletek esk amerikai és angol árut árulnának. Meg a maláji clomból öntött ólomkatonák is. Angiában önszülnek. De az it, lakók nemigen tudnak vásárolni: az emberek a nyomortól és éhségtől úgy hiába kergetik a megszerzhetsen dollár, ahhoz csak a kiváltások jutnak hozzá. A fizsákmányolók, Mindenfelé hatalmas kökuszpamák szegőzözik az utat, emilyen a brit kapitalisták bu és hszna „gurul”. A malájok azt mondják, hogy nekik viszont a pálmák az arnyékon kívül semmit sem áruljanak.

Érdekes elolvasni a maláji föld 12 oldalas naplójanak egy-egy számát. Mi ről ír ez az újság? A lap hasábjait túlnyomórészt az angol és amerikai filmek, fogékék, cigaretták és cipők kérének reklámjai foglalják el. A tízedik oldalon vannak a valuta-árfolyamok. A szamoszlepok egyre emelkedő piaci árakról és a maláji dollár fssu, de biztos elértéktel-needsérről beszél, nek, érdekes, hogy a maláji dollár mindannyiszor esik, ahányszor Amerikából újabb kereskedők érkeznek. A lap munkakereslet rovatában azt olvashatjuk, hogy a legkülönbözőbb koru, szakmai és nemzetségi emberek ajánlják fel kezüket, fejüket, hátukat bármilyen munkára. Szerepelnek olyan ckek is, amelyek azt állítják, hogy a maláji föld „a kommunizmus ellen vívott harc bástyájává vált”. De klet-Az ában”. Ugyanakkor Percival angol tábornok egy másik cikkben részletesen fejtegeti a konceptráadás táborok felállításának és meghízható börtönök építésének szükségességét.

A szomszédos országok egyetre is könytelen sok gyálmot szerelnék újság, hiszen számban duó éhínséget a fizsáadásokat, a királyi család és a számi rezkókóok elleni tömegtüntetéket öppögy nem tagadhatják el — bármennyire is igyeksznek erre — mint azt, hogy a francia katonák együtt éreznek Indokina népével.

OSZIP KOLTYCSEV:

Az anyák szólnak

Az anyák szólnak: ünnepélyesen Szárnyal a hang, fenn, ott a karzolon! Ki háborút szit, átkozott legyen, Gyermekünknel nincs nagyobb vágyoni

Azt akarjuk, hogy béke és öröm övzse náinkat, hogy az ég A dőszegen és ne oszatomos, Borzalmakon ragyogtassa szemét.

Nagy költöket, nagy muzsikuskokat Akarunk adni, munkahősöket A szovjetunióknak, hol a nap Minden óráján az öröm nevét.

A forradzívó lengyel, francia Anyák szivének lángja egybeesap És beolvad Andaluzia, Gyújtó szavunkra, szovjet nőcsapat.

Anyák szivéből tör fel hangoson A szent, a szép, a mély, nagy békevágy És tohétetlen minden ferdá ton, itt bankár, bomba még nyomot se hágy

Minden után és minden otthonon Alizának a forró verssorok. A viágókéért küzdünk, hogy szabadon éljünk! Némulj el uszó torok!

Fordította: ÁRVOS LAJOS

MEGJELENT
a
SZOVJET KULTURA
1950 Januári száma

Losonczy Géza vezérelke
Lenin kulturális örökégeről

Beresztinyevi
Szocialista kultúra és
burzsoa kultúra

Sosztákovicsi
A haladó zeneművészet
döntő kérdéseiről

Aszratján tanulmánya
az alvásról és gyógyhatásá-
ról.

Póvolockaja ismertetése
a nagy torv plakátjairól

Szovjet kritika
Pávlenko: „Bölcsőség”
című darabjáról

Novella, vers, kultúrironika
Szines melléklet, képek,
illusztrációk.

ÁRA 4 FORINT

Megrendelhető:
Budapest, VI. Sztálin-út 25.
vagy a „DEBRECENI”
kiadóh.vaiatában.

8 oldal
DEBRECEN

SPORT

Negyed kettőkor:

Vasas-Rendőrválogatott mérkőzés

A mai nap legkiemelkedőbb sporteseményét a Dioszegi-úti sportterepen rendezték meg a Vasas-Rendőr csapatok között. A mérkőzést az edzőtervező 1 óra helyett, azaz két óra kezdéssel rendezték meg, hogy a közönség is megismerhesse a két csapatot. A mérkőzés 3 óráig tartott, a Vasas-Hajdúszoboszlón túli teli

pihenőjét és onnan ma délután autóbusszal jött városunkba. Kálmár ötéves korában kezdte a focit. Tiszta — Lőrincz, Ulmann, Pósa — Vadász, Szilágyi II. — Illovitsky, Szabó III., Szilágyi I., Koltász, Kanócsy összeállításban játszott. A rendőrségi válogatott felállítását tegnap számunkban már közöltük. A csapatban több kitűnő játékos szerepel, mint pl. Soós, Demeter, Mester.

Fél háromkor

kezdik a D. Lokomotiv-Csepel NB I-es birkozómérkőzést

A Vasas mérkőzés után a sportkedvelő közönség legközelebb NB I-es birkozómérkőzést láthat, a vasgolyós kupaért. A mérkőzést a D. Lokomotiv-Csepel MTK mérkőzések, amely a második hely kérdésében dönt.

az esetben a régi neves versenyző lemet szőnyegre lépne. Vele nagy érdeklődés érke a Lokomotiv. A csepeliek biztalan a győzelemben, hiszen korábbi legjobban is 5:3-ra győztek le a D. Lokomotiv csapatát.

Kiseperték a kulákokat és a kapitalista szellem tertozottjait a megye sportéletéből

Nem is olyan régen még a kulákok, gazdag máimosok, kereskedők és gyárosok, pénzszeszű mecenások, a „Pista bácsik”, „Géza bátyamok”, a „Elnök urak” irányították sok sportegyesületünket. A kapitalista szellem megittmaradt figurái úgy tüntették fel magukat, hogy ok azok, akik a magyar sportot fejlesztik, akik a sportot támogatják és akiknek a sport csak nagy-nagy köszönettel tartozik.

rának díszes példányából: a szíves kulákokból.

FÖLDESEN ÉS HAJDÚSZOBOTON
Amikor a kulákokat kizárták az egyesület vezetésekből a kizártak arra bírták rá a játékosokat, hogy a vidéki mérkőzésekre ne utazzanak el. Így akarták gátolni a községek sportjának fejlődését.

PÜSPÖKLADÁNYBAN
Zagya Kornél MAV intézős reakciós kijelentéseket tett. Kizárták az egyesület vezetésekből és állásától is lelégittezték.

TÉTETLENEN
Nagy Mihály közel 100 holdas kulákok zárták ki a sportéletből.

KABAN
Tóth Kálmán kereskedő képviselte a kapitalista szellemet, akit már régebben elavítottak az egyesület vezetéseből. A játékosok közül Molnár Gyulát és Sárm Ferenccet zárták ki.

Jéghokki mérkőzéseket tartottak a 2. és 3. moszkvai úszstadionban a „Törpöcs” vízilabdacsapata tartotta edzését. A lovai fedéluzdóudvarban nagy arányú ifjúsági úszversenyt rendeztek. Kiemelkedő sikert aratott a 16 éves F. Doszjjev iskolai tanuló, aki a 200 méteres móluszásban 2 perc 52,4 másodperces időt ért el.

A leningrádi téli stadionban reggel 10 óráig tartott a gyermeksportok közik foglalkozásai. Ugyancsak a stadionban jöttek a Bányászati Főiskola és a Vodnyik, meg az Elvikir sportegyesületek tagjai. Komoly edzéseket tartanak, hogy a közeljövőben megrendezendő atlétikai versenyen jelentős eredményt érhessenek el.

Szovjet atléták a női sakkvilágbajnokságban
A női sakkvilágbajnokság utolsó fordulóját most játszották le Moszkvában. Ezen a szovjet Rudenko döntetlenül mérkőzött a francia Silaneszal. Rubcova (szovjet) ugyancsak döntetlenül játszott Germanovával (angol) és Bjelova (szovjet) és Bikova (szovjet) mérkőzés le döntetlen eredményt végződött. Keller (Német Demokratikus Népköztársaság) győzött Karil (USA), Larsen (dán) győzött Koora (Kuba) ellen.

A szerdai befejezett mérkőzések már eldöntötték a világbajnokság és az első négy helyezést kérdőket, amelyeket a négy szovjet sukkozónak szerzett meg. Vlagyimir Rudenko, 11 és fél pont, tal. 2. Rubcova 10 és fél, 3-4 Bjelova és Bikova 10-10 ponttal.

Ugy. Textilgyár 13:11 II o. osztálytalan bajnoki mérkőzés. Győzelmet szereztek: Biro, Vaszberényi, Mezei 3-5, Boha és dt. Vaszberényi 2-2 III Mező.

A D. Előre összes labdarúgó kezen délután fél 4-re jelennek meg a tüzérlaktanyai csarnokban

SZÍNHÁZ

„Három a kislány”

Ha azt mondjuk a „Három a kislány” péntek esti bemutatójáról, hogy egy aranytalál jobb volt az előzőleg bemutatott „Tavaszi hangok”-nál, legfeljebb a színészeket és nem az előadást dicsérjük. Nemcsak az a baj, hogy kétszer egymásután találunk elénekelt bécsi receptekre készült operettművet, melyben ennek összeg kellékei (a híg leves, a komolyabb második fogás és az eddesség) szerepelnek, hanem az is és elsősorban főleg az a baj, hogy ez a művet csak az étvágyat veszi el, de az új igényes közönséget semmiképpen sem elégti ki.

Megkapjuk a felhígított történetet Schubert életéből, az operett második felvonások szokott bonyodalmaival és azután feltalálják a lelkét meggyújtására precíz összehajlítást eddéségeket. Szem nem marad szárazon, kislány és nagylány pár nélkül.

Schubert muzikája viszont ma is gyönyörködlet és mindannyiszor fellelgeztünk valahányszor a zené játszóit kezdett. Az énekes szerepekben azonban csak egyedül Körförssy Anny tudott hangjával a schuberti muzika szépségeihez és finomságához emelkedni és játékaiban is kifogástalan nyújtott. Merreversége leledőtt, csupán a kislányság hiányzott belőle. A második felvonásban Schubert zenéje, a két öreg hangjában érzelgősségre csuklott. A három kislány között Kócsasvári Otília ügyes, finom játékkal mutatja meg a bécsi Tschöllé lányok típusát, Jurik Julcsi tipikus Grizi művésznő, Boros János túlzásaiban is jó. A többi szereplők igyekeztek szerepeikben a lehetőségek határain belül a legjobbat nyújtani és nem az ő igénykezettükön múltot ennek sikeressége. A régi szövegeknyit avult frázisai, elkoptatott érci, nem mai színpadra valók. A szép muzika megérdemelte egy teljesen új szöveget. A nem vagy igényeket támasztó rendezés sikerülhet mondható, úgyiszentén a díszletek is. Jók a Hell Árpád által készített ruhák.

Az idei színtévedben utólagja kerül színre a „Tavaszi hangok”, Spraus gyönyörű muzikájú nagyoperettje, vasárnap délután és este. Gyönyörű kiállítás, hangulatos muzika! Pompás táncok! Jegyvekről ajánlatos előre gondoskodni!

Hétfőn, kedden és szerdán Schubert: Három a kislány nagyoperettje van a színház műsorán. Hangulatos muzika, romantika, vidámság!

MŰSOR:
Vasárnap délután fél 4-kor: **Tavaszi hangok**, Petőfi bérlés és Z. szelvény.
Vasárnap este fél 8-kor: **Tavaszi hangok**, Sztankovics-kij bérlés és Z. szelvény.
Hétfőn este fél 8-kor: **Három a kislány**, József Attila bérlés és Z. szelvény.

A D. LOKOMOTIV-SP. POSTAS
NB I-es női kosárlabda bajnoki mérkőzés ma délután 1 órakor kezdik a Lokomotiv sportcsarnokában. A D. Lokomotiv Hajdú, Sipo. — Mihli, Kelemen, Székely, Csere; Oláh, Drenesényi Szabó I. összehajlításban játszik.

Játékvizsgálók a mai közlábda mérkőzésekre 3 óra: D. Bendület—Kontsevá III. o. v.; Takács (Ludmilla, Huszár), 3:5; Barnevál—MNDZ II. o. v.; Kocsas B. (Kádár, Takács), 4:10; Mivel NY—Kontsevá II. o. v.; Ludmilla (Kádár, Nagy L.), 4:45; Kontsevá (Kádár, Nagy L.), 5:30; Kefegvár—MAV Polgármester II. o. v.; Békési (Huszár, Kocsas), 6:05; Kármel—Előre II. o. v.; Kócsasvári (Kádár, Békési), 6:50; Kontsevá—Textilgyár II. o. v.; Kádár S. (Mocsári, Nagy L.).

Az október 2-án lejátszott Nyírmada—Nyírbátor NB III-as mérkőzés eredményét a fellebbezési bizottság megsemmisítette, mert bebizonyosodott, hogy a nyírbátoriak felleggésztes alatt játszották a mérkőzést. A mérkőzés 2 ponttal 0:0 gólaránnyal a Nyírmada kapta Ennek megfelelően változott az NB III. osztály végzettségére is. Nyírmada a kiemelt helyről a nyolcadik helyre ugrott előre, míg a nyírbátoriak a 11. helyre zuhantak le.

Hírek

—Éjszakai szolgálatos gyógy-szertárak: „Kigyó” Vöröshadsereg útja 31., „Csillag” Árpád-tér 3.

JANUÁR 22.
Kossuth-rádió, 7: Hangemelek, 8:30: Szív küldi szívnek szívesen, 9: Református vallásos felőre, 9:30: Evangélikus vallásos felőre, 10: Haydn: Gárdur hármás, 10:15: A váci Vox Humanum-kórus, 10:45: Kálügyi negyedóra, 11: Új barátság szent az éke, 11:30: A rádiózenekar játszik, 12: A Rádiózenekar játszik, 13:15: Csepegi hangemelek, 13:30: Be szepen szól a cimbalom, 14:30: Szív küldi szívnek szívesen, 17:10: Táncezené, 17:40: Faurádió, 19: Az Ajkai Erőmű negyedóra, — 20:20: Hangképek a vasárnap sportjáról, 20:50: Tűzhírek, 20:55: Az idegen gyermek, Vigjáték, 22:20: Üdvözlünk Budapest, A berlini rádió ajándék-műsora, 23:05: Táncezené.

Petőfi-rádió, 8: Szórakoztató zenekari muzika, 8:30: Faurádió, 9: Zenei óra Zeneo-amiában, 10: Lakatos Vince és égitanyzenekara, 10:30: Bányász-műsor, 11: Mozart műveiből, 11:30: Könyvi dalok, 11:40: Georgiszó, Radiokomédia, 12: Táncezené, 13: A Szovjetunió Légi Hadereje Békési Tancgyűt óéneke műsora, 14: Harmónia Művészegyüttes, 15: Egy derek legény története, 15:20: Bencze Miklós énekes, zongorán kísér Mura Péter, — 15:45: Vasárnapi krónika, 16: A Rádió Gyermekszínházának műsora, — 16:40: Kérdés — felelet, 17: A Lélek Műsorok, 17:40: Egyveleg, Huszár Jenő műveiből, 17:50: Schubert: B-dúr trió, 18:45: Szórakoztató zene, 19:10: Rádióknévt. 19:50: A Péti Nitrogénművek NV dolgozóinak, 21:10: Beehoven: V. szimfónia, 22: Színes szöveg.

— Felhívja a Közellátási Iroda a fűszerkereskedők és Népboltok figyelmét, hogy folyó hó 24-én, kedden és folyó hó 25-én, szerdán fűszerteljesítést tartanak.

— **Tízmentés január 23-tól 30-ig, Hétfő:** Franklurti krémleves, vagdalt borjúhús, tejeles burgonyával. — **Kedd:** Zöldborjúleves, sült párolt káposztával. — **Szerda:** Alföldi bográcsgyúvás, sült tészta. — **Csütörtök:** Húsleves tésztával, borsópüré főtt hússal. — **Péntek:** Bableves diós metélt. — **Szombat:** Zöldborjúleves, borjupaprikás burgonyával egy darab alma. — **Vasárnap:** Csontleves tésztával, tejeles töltöttkáposzta.

— **Szeretett családi körben ünnepelték meg a hó 17-én 50. éves házassági évfordulójukat Papp István és neje, Nagy Róza, Nyil-utca 72. szám.**

— **Téli fürdő Püspökladányban.** Az elmúlt nyáron helyezték üzembe az új püspökladányi strandfürdőt. A nagy lélekszámú község lakosainak így nagyon megvan a fürdési lehetőségük, télen azonban nincs meg. A község a központi fekvésű strandfürdő területén melegvízű téli fürdőt akar építeni. Nehány kádas fürdőépületről van szó, amelynek melegvíz-ellátását az ártézi kút vizének mesterséges melegítésével kívánják biztosítani. A ladányi téli fürdő megépítése az ötéves terv első felében megtörténik.

— **Eljegyzés, Molnár Gábor MVE tisztviselő és Somogyi Ilona jegyesek.**

— **Feketés, vagatási engedély nélkül vágta a sertést Nagy István halápi kulák.** Megindult ellene a büntetőeljárás.

— **Előleptetés, Dr. Kertész Lajos** debreceni járásbíró a csepregi járásbírósnak elnökevé neveztek ki Kertész Lajos, a jövő héten foglalkozni el új állását.

— **A debreceni megyei bíróság usztorágyekkel foglalkozó tanácsa** most tárgyalta Tollas János, a jászai földművelésszövetkezet vezetője bünygyét, akit hűtlen kezeléssel és sikkasztással vádolt az államügyészség. A vád szerint Tollas a terményeladás, lezár adásvétel után befolyó összegeket nem az előírt célokra fordította, nem a földművelésszövetkezet pénztárába helyezte el, hanem önkényesen más irányú vételeket, beruházásokat eszközölt, veszélyeztette a hároméves tergvádlakodást. A megyei bíróság több tanu hallgatott ki, majd megállapította Tollas bűnösségét és egyévi börtöltre, 1000 forint pénzbüntetésre, 5 évi hivatal- és jogvesztésre ítélte, 5 hónapra kiűllotta Józsa területéről. Az ítélet nem jogerős. Vádlott társát, Kovács Jánost felmentette a bíróság.

ADY és a munkásmozgalom

Január 27-én, délután 6 órakor a MSZT nagytermében ünnepélyt rendez a Magyar-Szovjet Társaság és az Ady-Társaság, Ady Endre halálának 31. évfordulóján. Az ünnepély keretében Ady Endrének a magyar munkásmozgalommal való kapcsolatát ismereti Asztalos Sándor és Komjáthy István. Ady forradalmi költeményeiből szaval Bodolay Géza és Szűcs Erika. Az ünnepélyre bizonyára nagy számban vonulnak fel Debrecen dolgozói, hogy méltó módon emlékezzenek meg a magyar nép nagy forradalmi költőjéről.

Anyakönyvi hírek

Születések: Malkóai János bádógos Cserepes u. 18. Mária, Kovács Gábor kőműves s. Pósa u. 25. Sándor, Szoboszlai Sándor alk. munkás Tűhőtöm u. 19. Róza, Kovács Béla MAV s. tisz. Kisfaludi u. 9. Karain, Farkas Pál kereskedő s. Bethlen u. 8. Róbert, Farkas István úzóltó Dömsödi u. 20. István, Pipó Imre műszaki előadó Darabos u. 57. Imre, Debrecen Andrács Kocsis Tengerész u. 2. Julianna, dr. Király Gyula államügyész Kőlcsey u. 13. Gabriella.

Házasságok: Bencsik István gyári munkás Gyepűsor 11 és Palkó Erzsébet Bellegel 514, Vigh Bálint NV tisztv. Dorotya u. 7 és Varga Irén Vöröshadsereg útja 58, Fülöp Ernő moztalistsz. Eötvös u. 81 és Várdai Julianna Bihari u. 4. Kovács István s. munkás Lugosi u. 25 és Tóth Róza Lugosi u. 25, Hódosi Albert asztalos s. Kar u. 25 és Tóth Julianna Kar u. 25, Pálfi Zsigmond MAV géplakatos Hajdúböszörmény és Borsó Katalin Eperkest u. 9, Szabó István cipész s. Kigyó u. 37 és Balázs Berta Kigyó u. 37, Medgyesi Pál egyetemi tanáregéd Magoss György tér 18 és Ábrahám Erzsébet Augustus szanatórium, Molnár Kálmán s. munkás Vértesi u. 2 és Molnár Klára Vértesi u. 2, Gyarmati Sándor állami mérész Monostorerdő 1 és Fülöp Mária Bellegel 153, Kóka Sándor fm. Mác 71—73 és Farkas Mária Mác 71—73.

— **Közlemény.** Ertesítjük a gázgyárosti közönségünket, hogy gázgyári szabályozó készülékünk javítás miatt, loyó hó 22-én, vasárnap éjjel 11 (23) órától hajnali 4 óráig szünetelni fog. Felhívjuk a fogyasztók figyelmét, hogy gázcsapajkait, gyújtólángajkait, fenti időre okvetlen zárják le, nehogy a gáz kimaradása folytán gázömléssel járó veszély előfordulhasson.

VIG FILMSZÍNHÁZ
Ma 11, 2, 4, 6, 8 órakor
Hétfőn 4, 6, 8 órakor
Kettős műsor:
„EGY GYURU TÖRTÉNETE”
Szines május 1 Moszkvában
APOLLO
Ma 11, 2, 4, 6, 8 órakor
Hétfőn 4, 6, 8 órakor
Lenyűgöző dráma a tengeren
Egy hajó története
METEOR
Ma 2, 4, 6, 8 órakor utólagja:
Magyarul beszél
Új gárda
II. rész.
Hétfőn: „Veszélyes órárat”

